

ขบวนการค้ากัญชา

ความหมาย

ขบวนการค้ากัญชา หมายถึง กลุ่มคนที่ดำเนินการลักลอบค้ากัญชาในขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหากัญชาไปจนถึงการส่งกัญชาให้ลูกค้าหรือกลุ่มคนที่ดำเนินการเฉพาะบางขั้นตอน เช่น กลุ่มราษฎรผู้ปลูกกัญชา กลุ่มนายทุนท้องถิ่นผู้รวบรวมกัญชา กลุ่มผู้ลำเลียงกัญชา หรือกลุ่มนายทุนผู้บริหารงานการค้ากัญชา เหล่านี้เป็นต้น ความสัมพันธ์ของบุคคลในแต่ละกลุ่มแต่ละขั้นตอนการทำงาน เพื่อจุดมุ่งหมายให้สามารถลักลอบค้ากัญชาจน เป็นผลสำเร็จได้ เรียกได้ว่าเป็นขบวนการค้ากัญชา

เราอาจพิจารณาถึงขบวนการค้ากัญชาในแง่มุมต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. ในแง่ของกลุ่มบุคคลผู้ค้ากัญชา ได้แก่
 - 1.1 ราษฎรผู้ปลูกกัญชา
 - 1.2 นายทุนท้องถิ่นผู้จัดหาและรวบรวมกัญชาในพื้นที่เพาะปลูก
 - 1.3 ผู้ลำเลียงขนส่งกัญชาไปสู่ที่หมายในประเทศ
 - 1.4 เจ้าของธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการค้ากัญชา
 - 1.5 เจ้าหน้าที่ของรัฐกับการค้ากัญชา
 - 1.6 นายทุนผู้บงการ
 - 1.7 นายทุนต่างชาติผู้รับซื้อกัญชา
2. ในแง่ของกระบวนการ หรือขั้นตอนการลักลอบค้ากัญชา
 - 2.1 การปลูกกัญชา
 - 2.2 การจัดหารรวบรวม และอัดบรรจุหีบห่อ

- 2.3 การลำเลียงขนส่งในประเทศ
 - 2.4 การส่งออกต่างประเทศ
 - 2.5 การบริหารงานการค้ากัญชา
3. งามแห่งข่างานการค้ากัญชาหรือองค์การค้ากัญชา
 - 3.1 ข่างานส่วนบุคคล
 - 3.2 ข่างานองค์การค้าในประเทศ
 - 3.3 ข่างานระหว่างประเทศ

ก่อนที่จะได้กล่าวถึงองค์ประกอบดังกล่าวแล้วของขบวนการค้ากัญชา ผู้อ่านควรที่จะได้ทราบถึงลักษณะของอาชญากรรมที่มีการจัดองค์การ (organized crime) ซึ่งเป็นแม่แบบของอาชญากรรมที่ดำเนินการเป็นขบวนการทั้งหลาย* และโดยเฉพาะอาชญากรรมประเภทยาเสพติดที่จะได้กล่าวต่อไป

ลักษณะของอาชญากรรมยาเสพติด หรือองค์การลักลอบค้ายาเสพติด**

1. มุ่งแสวงหากำไรทางการเงินเป็นสำคัญ
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการกระทำผิดกระจายอยู่ในทุกระดับของหมู่ชนตั้งแต่ สังคมชั้นสูงจนถึงแหล่งสลัม
3. มีวิธีการทำงานที่ลับซับซ้อนและกระทำอย่างปกปิดเป็นความลับ
4. มีกลุ่มบุคคลหลายประเภทอาชีพกระทำหน้าที่เฉพาะส่วนของตน เช่น นักการเงิน นายธนาคาร นักกฎหมาย นักการเมือง ผู้ส่งสินค้าออก ผู้นำสินค้าเข้า ผู้ขายส่ง ผู้ขายปลีก เป็นต้น คนเหล่านี้ทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่น ผู้จัดหายาเสพติด ผู้ลำเลียงขนส่ง ผู้คุ้มครองที่ปรึกษาทางการเงิน ที่ปรึกษาทางกฎหมาย เป็นต้น

*กลุ่มอาชญากรรมที่มีการจัดองค์การเป็นแบบฉบับ (traditional organized crime) ได้แก่ มาเฟีย (Mafia), ซินดิเคต (Syndicate), ลา คอซา นอสตรา (La Cosa Nostra-LCN) และ ยากุซ่า (Yakusa) เป็นต้น

**ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน Francis M. Mullen, Jr. "Organized Crime and Drug Trafficking" Drug Enforcement. Vol.10 No.2 Fall 1983, pp. 8-11.

เนื่องจากการแบ่งแยกงานกันทำในแต่ละส่วนของตน (compartmentalization) นี้เองจึงเป็นการป้องกันตนเองขององค์กร ดั่งนี้การสูญเสียบุคคลหนึ่งคนใดจึงไม่มีผลทำให้องค์กรได้รับความเสียหายอย่างใหญ่หลวง แม้ว่าบุคคลนั้นจะแปรพักตร์ เป็นผู้ให้ข่าวแก่เจ้าหน้าที่ก็ตาม

5. มีการใช้สิทธิผลทางการเงินอย่างกว้างขวาง เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการได้ตลอดไป
6. ประกอบกิจการที่ขอบธรรมบังหน้า และทำผิดกฎหมายอยู่เบื้องหลัง

ลักษณะที่สำคัญทั้ง 6 ประการนี้ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามการกระทำผิดได้อย่างยากลำบาก เนื่องจากลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วมีลักษณะของการป้องกันตัวเองแทบทั้งสิ้น กฎหมายยากที่จะเอาผิดได้

อาชญากรรมยาเสพติดที่กระทำโดยองค์กรลักลอบค้ายาเสพติด ถ้าจะว่าไปแล้วก็คือ ขบวนการอาชญากรรมการค้ายาเสพติดนั่นเอง (drug trafficking networks)

ยาเสพติดประเภทกัญชาแม้ชื่อเสียงในเมืองไทยจะไม่โด่งดัง เท่ากับเฮโรอีน และสามารถหลอมนทองคำก็ตาม แต่กัญชาไทยก็เป็นพืชที่ขึ้นชื่อว่าเยี่ยมที่สุดในโลกและเป็นที่ยอมรับของฝรั่งมาก ซึ่งเป็นการยืนยันของ ผลตำรวจตรี ภา สารสิน เลขาธิการสำนักงาน ป.ป.ส. (ดาวสยาม, 25 ต.ค. 23) และการค้ากัญชาก็เป็นหนึ่งในกิจกรรมการค้ายาเสพติดของขบวนการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศ ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากคดีการค้ากัญชาระหว่างประเทศที่เจ้าหน้าที่ตำรวจกองปราบปรามดำเนินการจับกุมได้เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2523 โดยได้ตัวผู้ต้องหาที่สำคัญคือ ผู้ดำเนินการชาวสหรัฐอเมริกา, นายทหารบก, เจ้าหน้าที่ศุลกากรระดับหัวหน้าที่ดอนเมือง, เจ้าหน้าที่ของการบินไทย และเจ้าหน้าที่ของบริษัทรับส่งสินค้าทางอากาศ ผู้ต้องหาทั้งสิ้น 8 คน ของกลางกัญชาจำนวนประมาณ 3 ตัน (บ้านเมือง, 22 ต.ค. 23) และนอกจากนี้ยังมีคนในเครื่องแบบระดับสูงร่วมด้วยอีก แต่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถหาหลักฐานโยงถึงได้ เพราะมีการป้องกันไว้หลายด้านเป็นอย่างดี (เดลินิวส์, 23 ต.ค. 23)

เรื่องราวเกี่ยวกับขบวนการค้ากัญชาที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ที่สะท้อนมาจากประสบการณ์และการค้นคว้าในเรื่องราวที่มีอยู่จริงในสังคมท้องถิ่นดังที่เคยกล่าวแล้ว

การศึกษახบวนการค้ากัญชา ผู้ศึกษาจึงจำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ในองค์ประกอบสำคัญในแง่มุมต่าง ๆ กัน เพื่อที่จะสามารถทำความเข้าใจงานวิจัยนี้ได้อย่างชัดเจน รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องราวของขบวนการค้ากัญชาที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนี้เป็นข้อมูลปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น และเกี่ยวข้องกับสองจังหวัดสำคัญ ซึ่งในที่นี้ขอให้ชื่อสมมติว่า จังหวัดบรรพตพิสัยและจังหวัดวาริชวิล ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่มีการค้ากัญชากันมาก

ขบวนการค้ากัญชา (Marihuana Trafficking Movement)

1. บุคคลผู้ค้ากัญชา

1.1 ราษฎรผู้ปลูกกัญชา

ราษฎรผู้ปลูกกัญชาอาจแบ่งออกได้ 3 กลุ่มคือ ราษฎรที่ทำการปลูกกัญชาและจำหน่ายโดยอิสระ กลุ่มต่อมา คือราษฎรผู้ปลูกกัญชาที่เป็นสมาชิกของนายทุนซึ่งจะได้รับเงินอุดหนุนในการลงทุนปลูกและสามารถขายกัญชาได้ในราคาที่กำหนดก่อนกลุ่มอื่น และกลุ่มสุดท้ายคือราษฎรผู้รับจ้างปลูกกัญชาให้แก่นายทุน โดยได้ค่าจ้างแรงงานเป็นค่าตอบแทน

การลักลอบปลูกกัญชาในปัจจุบัน มีลักษณะสำคัญดังนี้ คือ*

- ต้องมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ หรือแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อให้คนผู้ปลูกกัญชาได้เต็มที่
- ภูมิประเทศเป็นป่าเขายากแก่การตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ทั้งภาคพื้นดินและทางอากาศ
- ปลูกกระจัดกระจายเป็นแปลงเล็ก ๆ หรือเป็นหย่อม ๆ แปลงละประมาณ 1 - 2 งาน (หรือ 100-200 หลุม ๆ ละ 1-2 ต้น)
- พื้นที่เพาะปลูกกัญชามักจะซ้ำกันทุกปี หรือไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก
- มีการปลูกปะปนกับพืชไร่อื่น ๆ ในพื้นที่เพื่อซ่อนพรางเจ้าหน้าที่
- มักอยู่ในท้องที่ทุรกันดาร เข้าถึงได้ยาก การปราบปรามกระทำไม่ได้ไม่สะดวก

จากการประเมินผลกระทบของการตัดฟันทำลายไร่กัญชา เมื่อต้นปี พ.ศ.2529 โดย

*ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน "การสำรวจพื้นที่เพาะปลูกกัญชา" วารสารสำนักงานป.ป.ส.

ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษกรมตำรวจโดยเก็บข้อมูลในพื้นที่ปลูกกัญชาที่สำคัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าราษฎรผู้ปลูกกัญชาเหล่านี้ทราบและตระหนักดีว่า การปลูกกัญชา เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐ และจะต้องถูกดำเนินมาตรการในลักษณะต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิด

ราษฎรผู้ปลูกกัญชาและเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปราบปรามทำลายไร่กัญชาต่างก็ให้ความเห็นในลักษณะที่ตรงกันในประเด็นเรื่องมูลเหตุจูงใจในการปลูกกัญชา ว่ามีมูลเหตุสำคัญตามลำดับคือ

- ก. ประชาชนประสบปัญหาในการทำมาหากิน และ
- ข. เนื่องจากกัญชาสามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้ปลูกมากกว่าพืชอื่น ๆ ประกอบกับ
- ค. นายทุนหรือผู้มีอิทธิพลสนับสนุนให้ปลูก ในขณะที่
- ง. การปราบปรามยังกระทำไม่ได้เด็ดขาดและทั่วถึง

องค์ประกอบของมูลเหตุจูงใจ 4 ประเภท ที่สำคัญนี้เองที่ทำให้มีเหตุผลในการสรุปว่า เพราะเหตุใดในปัจจุบันนี้ ราษฎรยังคงทำการปลูกกัญชาครั้งแล้วครั้งเล่าในพื้นที่ซึ่งไม่ได้แตกต่างออกไปจากเดิมมากนัก และก็อยู่ในแผนการปราบปรามทำลายของรัฐบาลทุกปีเสมอมา แต่ก็ไม่สามารถปราบปรามการปลูกและการค้ากัญชาให้หมดสิ้นยุติลงได้เลย

นอกเหนือจากมูลเหตุจูงใจเหล่านี้แล้ว ยังมีมูลเหตุสนับสนุนอื่น ๆ ที่เป็นผลให้ราษฎรยังคงลักลอบปลูกกัญชาคือการยอมรับกันทั่วไปในหมู่ราษฎรว่า การปลูกและการค้ากัญชาเป็นสิ่งที่ไม่น่ารังเกียจของสังคมท้องถิ่น ราษฎรในท้องถิ่นที่มีการปลูกกัญชามักดำเนินการกันทั้งหมดมากบ้างน้อยบ้างตามความสามารถของแต่ละคน (นายเยี่ยม ยอดยิ่ง, สัมภาษณ์) อีกทั้งเจ้าหน้าที่ก็มีลักษณะราวกับจะรู้เห็นถึงความยากลำบากในการทำมาหากินของราษฎร จึงละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และบ้างก็ส่งเสริมให้ราษฎรพยายามสร้างฐานะเสียเลย ทั้งนี้โดยมีรายได้เป็นค่าตอบแทนไม่น้อย (นายสมพงษ์ คงทอง, สัมภาษณ์) ราษฎรจึงมองเห็นช่องทางว่าจะสามารถคุ้มครองไร่กัญชาของตนเองให้รอดพ้นจากการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้อย่างไร และแม้แต่จากเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการในพื้นที่เป็นครั้งคราวก็ตาม (จ.ส.ต. วีระ กล้าหาญ, สัมภาษณ์)

แต่เดิม ก่อนหน้าปี พ.ศ. 2528 มีกลุ่มนายทุนที่สนับสนุนการปลูกกัญชา โดยให้ทุนแก่
 ราษฎรก่อน เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วและขายให้นายทุนก็หักกลบลบหนักกันไปวิธีการนี้ทำให้นายทุนมีขีดความ
 สามารถในการจัดหาผลผลิตกัญชาในปริมาณที่แน่นอนชัดเจน และราษฎรก็มีความสะดวกในการ
 ดำเนินการ นายทุนเหล่านี้จึงมีลูกน้องที่เป็นราษฎรอยู่มากมายใน เขตอิทธิพลของตน

ต่อมา เมื่อโครงการปราบปรามกัญชาเข้มข้นมากขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 ถึงปัจจุบัน
 สถานการณ์ที่นายทุนให้ทุนราษฎรทำการปลูกกัญชา เพื่อขายให้ตนจึงแทบจะหมดสิ้นไป เนื่องจากในแต่ละ
 ปีมีปริมาณไร่กัญชาถูกทำลายเป็นจำนวนมาก (ดูภาคผนวก ก) และทุนที่ลงไปเสมือนสูญเปล่า
 จึงเลิกที่จะให้การอุดหนุน แต่ยังคงรับซื้อผลผลิตที่ราษฎรทำได้อยู่เช่นเดิม

จากการประเมินผลกระทบของโครงการตัดฝิ่นกัญชา ก็พบว่าทั้ง เจ้าหน้าที่และราษฎรมี
 ความเห็นพ้องกันว่า การตัดฝิ่นทำลายกัญชาสร้างความสูญเสียทาง เศรษฐกิจอย่างมากแก่ผู้ปลูกกัญชา
 และนายทุน

แต่ในปัจจุบันนี้ ราษฎรผู้ปลูกกัญชาซึ่งลงทุนเองแทบทั้งสิ้น เป็นเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่ได้
 รับผลร้ายคือความเสียหายของไร่กัญชาที่ได้ลงทุนลงแรง นอกจากนี้ผลเสียที่กระทบต่อราษฎร
 ผู้ปลูกกัญชาโดยตรงที่ถูกมองข้ามไป ก็คือการต้อง เสียค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองไร่กัญชา (หลุมละ
 5-10 บาท) หรือเสียค่าไถ่กัญชาตลอดจน เสียค่าคุ้มครองไร่กัญชา เพื่อให้ถูกละเว้นจากการตัดฝิ่น
 ของเจ้าหน้าที่ซึ่งประสะเหตุซึ่งหน้า (แปลงละ 2,000-3,000 บาท) หรือค่าไถ่กัญชาแห่งที่ชุกซ่อน
 ไว้ซึ่งถูกตรวจค้นได้ (ครั้งละมากน้อยตามปริมาณกัญชา เช่น ในอัตราภิโกลกรัมละ 50 บาท) เหล่านี้
 เป็นต้น โดยที่มิได้มีหลักประกันว่าจะไม่ถูกเจ้าหน้าที่หรือผู้อื่นหรือหน่วยอื่นดำเนินการ เช่น เดียวกัน
 อีกและหากเป็น เช่นนั้นก็ต้องสูญเสียอีก แต่ก็มี ความหวังว่าเมื่อชายกัญชาได้ในภายหลังก็จะสามารถ
 คืนทุนได้บ้าง (นายเอก อ้วนดี, สัมภาษณ์)

กลุ่มราษฎรผู้ปลูกกัญชาจึง เป็นกลุ่มที่ถูกเอาใจเขยื้อน และได้รับผลร้ายมากที่สุดของ
 ขบวนการค้ากัญชา

ในส่วนที่เกี่ยวกับราษฎรผู้รับจ้างปลูกกัญชาให้นายทุนนั้น เนื่องจากสถานการณ์ที่
 เปลี่ยนไปนายทุนผู้ค้ากิจการที่เคยสนับสนุน เงินทุนให้ราษฎร จึงหันไปดำเนินการทำไร่กัญชาของ
 ตนเองขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ที่อาจรอดพ้นการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ เช่น นายทุนคนไหนนำราษฎร

ผู้มีความชำนาญในการทำไร่กัญชาไปปลูกกัญชาในประเทศลาวที่แขวงเวียงจันทน์ คำม่วน เป็นต้น หรือการนำราษฎรไปทำไร่กัญชาที่เขมร ตลอดจนการให้ราษฎรไปปลูกกัญชาที่ชายแดนไทยพม่าด้าน จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น (นายการ สมัยฤทธิ, สัมภาษณ์) โดยราษฎรเหล่านี้มีรายได้เป็น ค่าจ้างประมาณ 10,000 บาทต่อไร่ (คนงาน 1 คนสามารถปลูกกัญชาได้ผลดีประมาณ 1 ไร่) และลักษณะแบบนี้ชาวบ้านเห็นว่าดีกว่าปลูกพืช เกษตรอย่างอื่นมากเพราะ ไม่เสี่ยงต่อการขาดทุน (ไทยรัฐ, 30 ต.ค. 29)

บางพื้นที่นายทุนจะว่าจ้างให้ราษฎรดำเนินการปลูกกัญชา โดยประกันว่าจะรับซื้อผลผลิต เมื่อเก็บเกี่ยวได้ในราคาต่าง ๆ กันตามคุณภาพของกัญชา เช่น กิโลกรัมละ 1,200 บาท โดยที่ นายทุน เป็นชาวต่างประเทศเป็นผู้ว่าจ้างชาวไร่กะเหรี่ยง และราษฎรไทยที่มีความชำนาญในการ ปลูกกัญชาดำเนินการทำไร่กัญชากลางป่าลึกที่ อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นจำนวนถึง 100 ไร่ (บ้านเมือง, 16 พ.ย. 29) หรือแม้แต่ที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และฝั่งพม่าติดกับ อำเภอแม่สอดก็มีลักษณะเช่นเดียวกันนี้ (ไทยรัฐ, 30 ต.ค. 29)

นายการ ราษฎรตำบลนาคำเปิดเผยกับผู้วิจัยว่าตนกับพวกประมาณเกือบ 40 คนทั้งหญิง และชายได้รับการว่าจ้างจากนายทุนคนญวนให้ไปทำไร่กัญชาที่ฝั่งพม่า ในเขตอิทธิพลของกลุ่มคณะฯ ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า โดยตกลงกันว่าจะได้ค่าจ้างรายวัน ๆ ละ 60 บาท และได้ ส่วนแบ่งจากผลผลิตกัญชาต่อไร่อีกครั้งหนึ่งแต่ปรากฏว่านายทุนโกงค่าแรง และไม่ได้ให้ส่วนแบ่ง ตามข้อตกลง ตนและพวกจึงหลบหนีกลับเข้าประเทศไทยที่ชายแดนด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน และถูก ส่งตัวกลับภูมิลำเนาเดิมในเวลาต่อมา

ลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วของราษฎรผู้รับจ้างทำไร่กัญชานั้น จะเห็นว่ามีจุดมุ่งหมาย เพื่อแสวงหารายได้จากการรับจ้าง เป็นสำคัญโดยใช้ความชำนาญของตนเป็นหลัก โดยที่ไม่ได้มีบทบาทสำคัญในการค้ากัญชาเลยและต้องยอมรับความเสี่ยงภัยบางประเภทที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น การ ถูกจับกุม เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐทำการปราบปราม หรือการถูกโกงแรงงานซึ่งก็ไม่สามารถเรียกร้อง เอาจากใครได้เพราะ เป็นการดำเนินการที่ผิดกฎหมาย และคนกลุ่มนี้กฎหมายยาเสพติดถือว่าเป็น ผู้กระทำผิดเช่นกัน

จากประเด็นเรื่องราษฎรผู้ปลูกกัญชานี้ จะเห็นว่าผู้ที่มิชอบบาท เกี่ยวข้องสูงสุดคือนายทุน ผู้ว่าจ้างหรือนายทุนผู้รับซื้อผลผลิตกัญชา ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

1.2 นายทุนหรือนักค้ากำขาระดับท้องถิ่นผู้จัดหารวบรวมกำขาก

บุคคลกลุ่มนี้ เป็นผู้ที่มีบทบาทในขบวนการค้ากำขากในระนาะคนกลาง ระหว่างราษฎรผู้ปลูกกำขากกับนายทุน เป็นผู้ทำหน้าที่ เป็นตัวแทนของนายทุนในการจัดหาและรวบรวมผลผลิตกำขากจากราษฎร เพื่อส่งให้กับลูกค้าหรือในอีกลักษณะหนึ่ง เป็นนักค้ากำขากอิสระที่ส่งกำขากให้ลูกค้าของตน *

นักค้ากำขาระดับท้องถิ่นจะเป็นบุคคลที่มีเงินในท้องถิ่น เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง และได้รับการยอมรับจากราษฎรในด้านความเชื่อถือไว้วางใจ ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์ทางเครือญาติหรือไม่ก็เป็นผู้มีอิทธิพลด้านต่าง ๆ ในท้องถิ่น

นักค้ากำขาระดับนี้ มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการค้ากำขากเป็นอย่างมาก เพราะเป็นบุคคลที่ดำเนินการต่าง ๆ ใกล้ชิดกับกำขากตลอดแทบทุกขั้นตอนด้วยตนเอง นับตั้งแต่ไปติดต่อกับราษฎร เพื่อซื้อผลผลิตกำขากแล้วนำกลับไปเก็บชุกซ่อน เพื่อดำเนินการอัด เป็นกำขากแท่งและการบรรจุกำขากที่อัดแล้วในภาชนะหีบห่อลักษณะต่าง ๆ หลังจากนั้นยังจะต้องดำเนินการลำเลียงกำขากดังกล่าวไปส่งลูกค้าของตนหรือส่งให้นายทุนต่อไป

ในการอัดและบรรจุกำขากก็ต้องดูแลตรวจสอบน้ำหนัก และคัดเลือกคุณภาพตามมาตรฐานที่ตกลงกับลูกค้า เช่น กำขากเกรดเอราคาสูงสุด กำขากเกรดบีราคาต่ำลงมา เป็นต้น ในขั้นตอนของการลำเลียงขนส่งนั้นบุคคลระดับนี้หากดำเนินการค้ากำขากเป็นอิสระของตนก็จะดำเนินการจัดส่งให้ลูกค้าด้วยตนเอง หรือไม่ก็ต้องควบคุมการลำเลียงอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เป็นไปตามแผนงาน ป้องกันการถูกหักหลัง และเพื่อแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ในระหว่างการลำเลียง

นักค้ากำขากในระดับนี้มักเป็นคนไทยที่มีอิทธิพลในท้องถิ่น เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ระดับตำบล หมู่บ้าน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ก็เป็นนักการเมืองท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาจังหวัด นอกจากนี้ยังเป็นพวกพ่อค้าผู้มีอิทธิพลทางการเงินที่ดำเนินการกิจการผิดกฎหมาย เช่น หวยเถื่อน บ่อนการพนัน เป็นต้น คนเหล่านี้มีพื้นฐานแต่เดิมไม่ได้สร้างเนื้อสร้างตัวจากอาชีพสุจริตแต่อย่างใด และเป็นพวก

*ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน "กำขากในประเทศไทย" วารสารสำนักงาน ป.ป.ส.

นักเลง กล้าได้กล้าเสีย ทำให้ประสพผลสำเร็จในการค้ากัญชาในระดับท้องถิ่นได้ (นายสดใจ
จำดี, สัมภาษณ์)

ผลประโยชน์ในการค้ากัญชาของคนกลุ่มนี้คือ ส่วนเหลือของราคาที่สามารถขายให้กับ
ลูกค้า หรือราคาที่ได้รับโควตาจากนายทุนกับราคาที่ต้อง เสียไปในการจัดหา กัญชาจากราษฎร โดย
ในส่วนต่างของราคานี้ผลกำไรที่ได้ก็จะต้องใช้ไปในการลงทุนทำบางสิ่งบางอย่าง เช่น ค่าใช้จ่าย
ในการอัดและบรรจุตลอดจนการหาวิธีการคุ้มครองตนเองจากการปฏิบัติของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และ
ค่าใช้จ่ายในการลำเลียง กัญชาส่งถึงมือลูกค้าหรือตามที่นายทุนกำหนด บางครั้งราคาที่ได้รับจาก
นายทุนอาจต่ำกว่าราคาที่ได้จากลูกค้าโดยตรง เพราะไม่ต้องดำเนินการลำเลียงให้ด้วยซึ่งทำให้
ลดความเสี่ยงภัยลงไปอีกมาก ในขณะที่นายทุนมีวิธีการที่สร้างความมั่นใจในความปลอดภัยสูงกว่า

เนื่องจากจุดอ่อนของผู้ค้ากัญชาในระดับนี้ อยู่ที่การ เสี่ยงภัยจากการกระทำผิดอย่างใกล้ชิด
(อยู่กับกัญชาซึ่งเป็นสิ่งผิดกฎหมาย) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาวิธีการป้องกันตนเองให้ได้มาก
ที่สุด และเพื่อความสะดวกในการทำงาน กัญชาของตนด้วย คนกลุ่มนี้จึง เป็นขบวนการค้ากัญชาที่มี
ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นอย่างยิ่ง และมีความสามารถในการติดต่อกับผู้รักษากฎหมาย
ให้อำนวยความสะดวกแก่ตนเองและพวกพ้อง นอกจากนี้จะใช้วิธีการติดต่อแล้ว ยังใช้วิธีการใน
กระบวนการทางสังคมสร้างให้ตนเองมีชื่อเสียง มีอำนาจและอิทธิพล ทำให้ได้รับความเกรงอก
เกรงใจจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และไม่ยากเข้าไปยุ่ง เกี่ยวแต่ต้อง ซึ่งอาจนำปัญหายุ่งยากมาสู่
ตำแหน่งหน้าที่ของตนได้ และมีอิทธิพลเหล่านี้จำนวนไม่น้อยที่หมายต่ารวจระดับผู้ใหญ่มีผลประโยชน์
ร่วมด้วยอยู่เบื้องหลัง (เดลิมีเรอร์, 9 เม.ย. 24 ; ดต.ไพศาล สมบูรณ์, สัมภาษณ์)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะ เป็นผู้มออิทธิพลแต่ก็มีใช้อย่างเด็ดขาด ในขณะที่เจ้าหน้าที่ฝ่าย
ปราบปรามก็มีหลายหน่วยแต่ละหน่วยก็มีอำนาจ ดังนั้นอำนาจสูงสุดจึงมิได้อยู่กับหน่วยใดโดย เฉพาะ
ลักษณะดังกล่าวนี้ นักค้ากัญชาท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาพรรคพวกที่เป็น เจ้าหน้าที่ของ
รัฐ เพื่อให้ความสะดวกในการทำงานของตน ในขณะที่เจ้าหน้าที่ปราบปรามของรัฐในท้องถิ่น
หลายหน่วยก็พร้อมที่จะทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาของตน ซึ่งรู้เห็น เป็นใจอยู่เบื้องหลังของนักค้า
กัญชาท้องถิ่นหลายคน ผลประโยชน์ต่างตอบแทนจึง เกิดขึ้นในลักษณะของการกินตามหน้า นักค้ากัญชา
ก็ได้รับประโยชน์ เจ้าหน้าที่ก็ได้รับประโยชน์ทั่วถึงกัน มากน้อยตามลำดับชั้นยศ (จ.ส.ต.วีระ
กล้าหาญ, สัมภาษณ์)

ผลประโยชน์ที่ได้แก่นักค้ากัญชาคือการได้รับความคุ้มครองการรวบรวมและจัดบรรจุกัญชา
 บ่อยครั้งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องขึ้นไปคุ้มครองการจัดบรรจุกัญชาให้แก่ขายหนต้องขึ้นโดยตรง หากมี
 เจ้าหน้าที่หน่วยอื่น เข้าไปก็พร้อมที่จะแก้ไขสถานการณ์ให้ฝ่ายตนได้รับประโยชน์และรอดพ้นจากการ
 จับกุมของหน่วยอื่น (ร.ต.ท. ก้าวหน้า การแข็ง, สัมภาษณ์) หรือนายตำรวจให้ลูกน้องไปเฝ้าไร
 กัญชาที่มีผลประโยชน์ร่วมกับนายตน แต่ฝ่ายปกครองโดยปลัดอำเภอก็นำเจ้าหน้าที่อาสารักษาดินแดน
 (อ.ส.) ไปทำการปราบปรามทำลายได้ (นายสัญญา สมศรี, สัมภาษณ์:ไทยรัฐ, 25 ม.ค. 23)
 หรือนายตำรวจใช้วิธีการคุ้มครองการลำเลียงขนส่งกัญชาออกจากพื้นที่โดยการ เคลือบหุ้มที่ห่อหุ้มด้วย
 ก่อนแล้วส่งให้ชั้น เขตอำนาจของตน แต่ก็มีหลาย ๆ ครั้งที่นายตนต้องขึ้นถูกหักหลัง โดยเจ้าหน้าที่
 เขตอื่น ๆ รอดักจับกัญชาที่ออกนอกเขตคุ้มครองมา และเหตุที่หักหลังก็เพราะเจ้าหน้าที่ระดับชั้น
 ประทวนไม่ได้ส่วนแบ่งดังที่เคยได้จากนายตำรวจดัง เช่นที่ผ่านมา จึงได้แจ้งข่าวให้เจ้าหน้าที่หน่วย
 อื่นที่มีอำนาจกว้างขวางกว่าเป็นผู้จับกุม คือ กองปราบปราม (ร.ต.ท.ศรี แสงโสม, สัมภาษณ์)

ผลประโยชน์ที่ได้แก่เจ้าหน้าที่เกิดจากการละเว้นการปฏิบัติตามหน้าที่ แล้วได้ผลประโยชน์
 ตอบแทนทางการเงิน เป็นสำคัญ ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดในหัวข้อลำดับต่อไป

เรื่องเกี่ยวกับนักค้ากัญชาระดับท้องถิ่นนี้ จึงเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างหนึ่งในการศึกษา
 วิจัยนี้ โดยที่จะกล่าวถึง เนื้อหาสาระในบทต่อไป

1.3 ผู้ลำเลียงขนส่งกัญชา

ถ้ากล่าวถึงขบวนการค้ากัญชาต้องนับว่าผู้ลำเลียงขนส่งกัญชา หรือ มือชน (carrier)
 เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญมากของขบวนการ เพราะเป็นผู้รับผิดชอบในการนำกัญชาไปสู่ที่หมาย ซึ่งถึง
 ที่หมายเมื่อไรก็หมายถึงว่างานครั้งนั้นสำเร็จแล้วนั่นเอง ผลประโยชน์จะได้รับกันถ้วนหน้า ผู้ลำเลียง
 หรือมือชนจึงเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจจากนายตน เป็นอันมาก

ในที่นี้จะกล่าวถึง เฉพาะแต่ผู้ลำเลียงกัญชาสู่ที่หมายในประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งอาจแยก
 แยะประเภทของบุคคลที่เป็นมือชนได้ 2 ประเภท คือ ผู้ลำเลียงกัญชาโดยรู้ตัว และผู้ที่ตกเป็น
 เครื่องมือของการลำเลียงกัญชา คือชนกัญชาโดยไม่รู้ตัว

ผู้ล่ำเลียงกัญชาโดยรู้ตัวอาจเรียกได้ว่าเป็นมือชนประเภทอาชีพและประเภทสมัครเล่น มือชนอาชีพจะเป็นผู้ที่ดำเนินการล่ำเลียงกัญชาโดยเฉพาะและรับทำงานน้อยอยู่เสมอเป็นตัวแทนตนเอง หรือพวกนักค้ากัญชาอิสระที่ไม่มีเขยวนาการ แต่ถ้าเป็นส่วนหนึ่งของเขยวนาการแล้วนายตนเองก็จะต้องใช้มือชนของตนเองโดยเฉพาะ หรือไม่ก็เป็นมือชนของนายทุนใหญ่ที่ถูกส่งมารับกัญชาที่นายตนเองต้องจัดหาให้เรียบร้อยแล้ว มือชนอาชีพจะมีเทคนิคในวิธีการชกัญชาที่แนบเนียนมาก โดยการอาศัยธรรมชาติของการคมนาคมขนส่งตามปกตินี้เอง หากข่าวไม่รั่วจากคนวงในเองแล้วเจ้าหน้าที่ยากที่จะทำการจับกุมได้ นอกจากเหตุบังเอิญเท่านั้นเอง เช่นพาหนะในการขนส่งเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งมักเกิดเรื่องเช่นนี้ขึ้นเสมอ (เดลินิวส์, 19 ส.ค. 27, 14 เม.ย. 28; ไทยรัฐ 10 เม.ย. 27) แต่ก็มักจับได้แต่ของกลางเท่านั้นมือชนสามารถปลีกตัวไปได้ก่อนเสมอ มือชนอาชีพจะมีแผนการดำเนินงานของตน มีการเตรียมการที่ดี มีธุรกิจการขนส่งสินค้าเป็นเครื่องมื่อสำคัญ โดยเฉพาะกิจการขนส่งรถบรรทุก ซึ่งสามารถชกัญชาอำพรางไปกับสินค้าที่ขนส่งได้อย่างแนบเนียนที่สุด และยากแก่การตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ตามด่านตรวจระหว่างทาง หากไม่มีความมั่นใจเต็มที่ก็ไม่กล้าตรวจค้น ตัวอย่างของการชกัญชาในรูปแบบนี้ เช่น เอาถังมะขามเปียกทับไว้ส่วนบนของรถบรรทุก (ดาวสยาม, 6 ก.พ. 25) เอาถังส่ำปะหลังที่ปนใส่กระสอบทับไว้ข้างบน (ดาวสยาม, 1 เม.ย. 25) ทับไว้ด้วยกองไม้, ใส่ถังปลา (เดลินิวส์, 29 พ.ค. 27) เหล่านี้เป็นต้น นอกจากการใช้รถบรรทุกแล้วยังมีการใช้รถประจำทาง (ไทยรัฐ, 28 ธ.ค. 29) ซึ่งเป็นการทยอยขนทีละน้อยโดยพวกกองทัพนมด ซึ่งมักเป็นลูกน้องของมือชนอาชีพอีกชั้นหนึ่ง มีการใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลซึ่งบางทีก็มีการทำที่ซุกซ่อนไว้อย่างดี (มติชน, 13 ธ.ค. 29) บ้างก็อยู่ในรถโดยมิได้ซุกซ่อนแต่อยู่ในสถานะบรรจุมิดชิด เช่น ในกล่องสังกะสี ในกระดาดเขยต้น (มติชน, 21 พ.ย. 27) และโดยทั่วไปแล้วมือชนอาชีพที่เป็นคนของนายทุนมักจะใช้บุคคลอื่นเป็นเครื่องมื่อของตน ในการชกัญชาอีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันตนเองในกรณีการถูกจับกุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการชกัญชาโดยรถบรรทุก

มือชนประเภทสมัครเล่น เป็นผู้ที่รับชกัญชาเป็นครั้งคราวเมื่อมีโอกาสและเห็นว่าสามารถกระทำได้โดยอาศัยความใจกล้าหรือการมีหน้าที่บางอย่างที่เอื้ออำนวยในการชกัญชา หรือการใช้รถยนต์ของทางราชการ (ไทยรัฐ, 24 ธ.ค. 25 ; เดลินิวส์, 9 เม.ย. 24) หรือพวกมือชนสมัครเล่นที่เป็นลูกน้องของมือชนอาชีพอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งมักเป็นผู้ทำหน้าที่ขับรถชกัญชาโดยที่รู้ตัวว่ากำลังดำเนินการอะไรอยู่ มือชนสมัครเล่นนี้หากเกิดผลลวดท่าถูกตำรวจจับได้ก็จะได้รับการส่งเสียเลี้ยงดูจากนายทุน หรือไม่ก็ช่วยวิ่งเต้นคดีเต็มที่ (นายโต ตัวเล็ก, สัมภาษณ์)

ผู้ที่ชกัญษาโดยไม่รู้ตัวโดยมากมักเป็นคนชั่วบรรพบุรุษที่มีการบรรพบุรุษของอำพรางกัญษา
 เรียบร้อยแล้ว โดยคนชั่วบรรพบุรุษไม่รู้ตัวว่ากำลังชกัญษาไปสู่ที่หมาย แต่เข้าใจว่าเป็นการทำงานตาม
 ปกติ คนเหล่านี้มักเป็นคนชั่วบรรพบุรุษประเภทรับจ้างทำงาน เป็นครั้งคราวในช่วงที่ตกงาน เมื่อถูกจับกุม
 คนเหล่านี้กลายเป็นแพะรับบาปเสมอ เพราะพยานหลักฐานมีอยู่ชัดเจน ในขณะที่เจ้าหน้าที่ก็หวังจะ
 ให้ได้ผู้ต้องหาในการจับกุมด้วยอยู่แล้ว และก็เป็นการยากอย่างยิ่งที่คนเหล่านี้จะพิสูจน์ให้ศาล
 เชื่อว่าไม่ได้มีส่วนรู้เห็นจริง แต่ในขณะที่ผู้ที่เป็นนักค้ากัญชาสมัครเล่นก็จะใช้ข้ออ้างว่าไม่รู้
 ไม่เห็น เช่นเดียวกันนี้ (ไทยรัฐ, 10 เม.ย. 27 ; เดลินิวส์, 29 พ.ค. 27 ; เดลินิวส์ 2
 มี.ค. 28) ในการชกัญษาโดยที่คนชั่วบรรพบุรุษหรือมือชนประเภทสมัครเล่นนั้น มือชนอาชีพหรือ
 เจ้าของกัญษาที่เป็นนายทุนต้องถึ้น หรือแม้แต่นายทุนเองมักจะต้องควบคุมการลำเลียงกัญษาไป
 ด้วยเสมอ โดยใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลติดตามรถชกัญษาไปห่าง ๆ เพื่อคอยดูสถานการณ์ และอาจ
 เข้าช่วยแก้ไขปัญหาย่างไรก็ได้ เช่น คอยจ่ายเงินให้ตามด้านตรวจที่เกิดปัญหา (เดลินิวส์,
 2 มี.ค. 28 ; เดลินิวส์, 14 เม.ย. 28 ; มติชน, ดาวสยาม, 30 พ.ค. 27) ซึ่งประเด็นนี้
 สำคัญที่สุดและเป็นจุดมุ่งหมายของการควบคุมการชกัญษา ในการนี้พวกนายทุนหรือคนที่ควบคุมมัก
 จะต้องมีเงินในกระเป๋าคือเป็นจำนวนหลายแสนบาทเพื่อเป็นงบประมาณในการ "เคลียร์" เส้นทาง
 ถ้าโชคดีไม่เกิดปัญหา พวกคนซึ่งเป็นคนงานไปกับบรรพบุรุษก็จะได้โบนัสจากเงินส่วนนี้ด้วยจำนวน
 หนึ่ง (นายโต ตัวเล็ก, สัมภาษณ์)

สำหรับช่างงานใหญ่ ๆ ว่ากันว่าเจ้าหน้าที่ตามด่านบางคนกลายเป็นคนของขบวนการ
 ซึ่งด้วยความสามารถของคนในขบวนการที่มีวิธีการดึงเจ้าหน้าที่เข้ามาร่วมเป็นพวกด้วยอย่างดีเยี่ยม
 และเจ้าหน้าที่บางคนเหล่านี้ก็ไม่ต้องยุ่งยากหรือลำบากใจอะไรเลย ในการที่จะต้องละเว้นการ
 ปฏิบัติหน้าที่ เพราะสิ่งที่พวกขบวนการค้ากัญชาทำอยู่นั้นล้วนปกปิดเป็นความลับอยู่แล้ว เพียงแต่
 อย่าเข้าไปยุ่งเกี่ยวเท่านั้น ก็จะสามารถมีรายได้ประจำเป็นจำนวนที่น่าพอใจทีเดียว (ทรงฤทธิ์
 อธิเดช, 2526) แต่บางครั้งเจ้าหน้าที่บางชุดก็ไม่ยอมรับข้อเสนอลเหล่านี้ (มติชน, 31 ก.ค.
 26)

การใช้เงินของมือชนอาชีพเหล่านี้ เกิดขึ้นแต่เพียงในช่างงานขบวนการค้ากัญชาระดับ
 ประเทศเท่านั้น ช่างงานการค้ากัญชาส่วนบุคคลมักจะทำกาโดยการลักลอบเสียมากกว่า เพราะ
 ทำครั้งละไม่มากนักไม่คุ้มค่ากับการเสียค่าใช้จ่ายให้เจ้าหน้าที่ ในขณะที่การค้ากัญชาโดยขบวนการ
 ที่มีช่างงานระดับประเทศนั้น เงินที่จ่ายไปในส่วนนี้ถือว่าเป็นเพียงการลงทุนเล็กน้อยเท่านั้นเอง
 เงินจำนวน 1 แสนบาท มีค่าเพียงกัญชา 2 กิโลกรัมที่สหรัฐอเมริกาเท่านั้นเอง

1.4 เจ้าของธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา

กระบวนการค้ากัญชา นับตั้งแต่การปลูกกัญชาของราษฎร ไปจนถึงขั้นการส่งออกนอกประเทศ ในแทบทุกขั้นตอนของการดำเนินการ เรื่องกัญชาต้อง เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรทางด้านการทำงาน โดยเฉพาะประเภท เครื่องมือ เครื่องใช้ และประเภทบริการคือการขนส่ง ในขณะที่ย้ายงานการค้ากัญชา ไม่ว่าจะย้ายงานระดับส่วนบุคคลหรือย้ายงานองค์การในประเทศ ก็ไม่สามารถจัดการ เรื่องการบริหารการค้ากัญชาให้ครบวงจรได้ทั้งสิ้นหากยังต้องอาศัยบุคคลอื่น ๆ เข้ามาสนับสนุน ทั้งที่รู้ตัวและ ไม่รู้ตัว โดยได้รับผลประโยชน์ตอบแทนตามระดับของการรับรู้ เรื่องการค้ากัญชาของช่างงาน

อย่าง เช่นช่างงานการค้ากัญชาส่วนบุคคลซึ่งไม่มีกำลัง เงินพอที่จะมีธุรกิจขนส่งรถบรรทุกของตนเองก็ต้อง เช่ารถบรรทุกของผู้อื่นหรือ เช่ารถของธุรกิจบริการให้เช่ารถ ซึ่งเจ้าของกิจการเหล่านี้ อาจไม่ทราบเลยว่าผู้เช่าเข้าไปใช้ทำในสิ่งผิดกฎหมาย แต่ก็วางใจ เนื่องจากมีสัญญาที่ทำขึ้นไว้ป้องกันตนเองจากการนำพาหนะไปใช้ในการกระทำผิดโดยบุคคลอื่น ซึ่งกฎหมายไม่สามารถเอาผิดได้ และสามารถขอให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินดังกล่าวแก่เจ้าของ ได้ด้วย แต่ในอีกลักษณะหนึ่ง ที่เจ้าของกิจการ เหล่านี้รู้ เห็น เป็นใจกับผู้กระทำผิดร่วมกันดำเนินการและสร้างหลักฐานการ เช่าอันเป็นเท็จขึ้น เพื่อป้องกันตนเองได้ดียิ่งขึ้น หรือในส่วนของธุรกิจรับส่งสินค้าไปต่างประเทศทั้งทางเครื่องบินและทางเรือ เจ้าของธุรกิจอาจไม่มีส่วนรู้เห็นแต่พนักงานของบริษัทบางคนได้ร่วมดำเนินการกับขบวนการ เพื่อทำหน้าที่ เฉพาะในส่วนของตน เท่านั้น แต่ทำให้มีรายได้พิเศษในแต่ละครั้ง เป็นจำนวนแสนบาท (เดลินิวส์, 24 ต.ค. 23 ; บ้างเมือง, 17 ต.ค. 29) และคนเหล่านี้ก็กลายเป็นผู้หนึ่งของขบวนการในที่สุด

โดยพื้นฐานแล้วช่างงานการค้ากัญชาระดับประเทศ หรือช่างงานองค์การในประเทศจะมีขีดความสามารถในการใช้ทรัพยากรการบริหารของตนเองแทบทั้งสิ้น และโดยเฉพาะในส่วนที่สำคัญมาก เช่น การมีโกดังเก็บกัญชาที่สภาพทั่วไป เป็นโกดังพืชผลทาง เกษตรกรรมหรือเป็นตึกแถว มิตรชิด (มิตรชน, 1 มี.ย. 27 ; เดลินิวส์, 24 ต.ค. 26 ; ทรงฤทธิ อธิธิเดช, 2526) ซึ่งบางทีก็เป็นโรงงานอัดกัญชาด้วยเลย (เดลินิวส์, 21 มี.ค. 28 ; 17 มี.ค. 28) การมีรถบรรทุกสิบล้อสำหรับขนกัญชา (มิตรชนสุดสัปดาห์, 18 มี.ค. 27) การมีเรือประมงที่ทันสมัยสำหรับขนกัญชาไปส่ง เรือเดินสมุทรที่จอดอยู่กลางทะเลเล็ก (มิตรชน, 28 พ.ค. 25) นอกจากนี้ยังมีการ

จัดตั้งองค์การธุรกิจหรือห้างร้านขึ้นมาอีกหน้า เพื่อประกอบการธุรกิจต่อไป แต่แฝงไว้ด้วยการ
 อำนาจประโยชน์สำหรับการค้ากัญชา เพื่อมิให้เกิดความสงสัยแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในทางธุรกิจ
 เช่น ธนาคาร หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐบางหน่วยงาน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำพรางการไหลเวียนของ
 เงินในขบวนการด้วย

แต่ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับการทำงานบางอย่าง ก็เป็นสิ่งของที่หาซื้อได้ตาม
 ท้องตลาดโดยทั่วไปก็จะซื้อหาตามความสะดวกเช่น เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำไร่กัญชาอันได้แก่
 เครื่องมือรดน้ำ เครื่องสูบน้ำ สายยาง ป๋ยเคมี ยามาแมลงและวัชพืช สิ่งของต่าง ๆ นี้ถ้าหาซื้อ
 ในเมืองที่นักค้ากัญชาอาศัยอยู่ นักค้ากัญชาที่เป็นนายทุนมักซื้อที่ร้านคนจนด้วยกัน และผู้ขายก็ทราบ
 ว่าสิ่งของเหล่านั้นถูกซื้อไปเพื่อทำการเกษตรอะไร เพราะว่าโดยพื้นฐานแล้วนั้น นักค้ากัญชาผู้
 มิได้เป็นผู้ทำการเกษตรแต่อย่างใดแต่คนจนด้วยกันที่รักษาผลประโยชน์ของพวกตนเสมอ (วิชาญ
 จำปีศรี และ สุทธิวิธ สุพรรณ 2519:129) หรืออุปกรณ์การใช้งานอัดบรรจุหีบห่อ ก็มักหาซื้อจาก
 กรุงเทพฯ ซึ่งผู้ขายไม่ได้สนใจว่าซื้อไปจำนวนมากมาย ทำไม ขอให้ขายได้ก็พอแล้วเช่น ถังพลาสติก
 ถังกระดาษฟอยล์ สก็อตเทปพลาสติกใส เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการ
 ทำงานของขบวนการค้ากัญชาได้เลย เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ห่างไกลกับการกระทำความผิดมากและ
 ไม่อาจจับกุมและตั้งข้อหาตระเตรียมหรือพยายามกระทำความผิดได้ ในลักษณะของกฎหมายยาเสพติดของ
 ไทยในปัจจุบัน แต่ก็มีประโยชน์ในทางการสืบสวนอยู่บ้างเช่นกัน (นายพูนศักดิ์ เพิ่มแสง, สัมภาษณ์)

ในที่นี้อาจกล่าวได้ว่า สำหรับเจ้าของกิจการที่รู้เห็นและร่วมมือในการอำนวยความสะดวก
 ในการค้ากัญชาโดยการให้ทรัพยากรใด ๆ ของตน เพื่อให้การค้ากัญชาบรรลุผลได้แล้ว ก็ถือว่าเป็น
 ผู้หนึ่งของขบวนการค้ากัญชา หรือองค์การ/ช่างงานการค้ากัญชาด้วย ซึ่งในลักษณะนี้กฎหมายไทย
 ยังยากที่จะคุมกมัดเพื่อเอาโทษได้ แต่กฎหมายปราบปรามยาเสพติดของสหรัฐอเมริกาสามารถดำเนิน
 การได้และก็มีผลความพยายามผลักดัน เสนอร่างกฎหมายปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของ
 ประเทศไทย เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถเอาผิดแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือตระเตรียมการ หรือให้การ
 สนับสนุนแก่ผู้กระทำความผิดนำตัวมาดำเนินคดีได้ (ไทยรัฐ, 21 พ.ย. 29)

ถ้าจะว่าไปแล้วคนกลุ่มนี้โดยเนื้อแท้ก็คือนายทุนค้ากัญชาที่แฝงตัวอยู่เบื้องหลังการทำธุรกิจ
 และใช้อิทธิพลของตนในการสนับสนุนแก่ขบวนการค้ากัญชา ซึ่งอยู่ภายใต้การบงการของนักค้ากัญชา
 อาชีพ หรือผู้บริหารงานการค้ากัญชาอีกชั้นหนึ่ง โดยที่นักค้ากัญชานายทุนจะไม่เปิดเผยตัวเพื่อ
 ดำเนินการเองโดยตรง

1.5 เจ้าหน้าที่ของรัฐกับการค้ากัญชา

ในการปราบปรามกัญชานั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งต่อผลสำเร็จของ การลักลอบค้ากัญชา กล่าวคือ หากเจ้าหน้าที่ปราบปรามอย่าง เข้มงวดและทั่วถึงต่อเนื่อง การลักลอบค้ากัญชาก็ประสบปัญหาอย่างมาก และในทางตรงกันข้ามหากฝ่ายเจ้าหน้าที่อ่อนแอ ขบวนการค้ากัญชาก็เข้มแข็ง

ในประเด็นนี้ หากการยืนยันของประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2526) ที่ว่า วัฒนธรรมรอง (subculture) ขององค์การตำรวจคือการกินตามน้ำ เป็นที่ยอมรับว่าเป็นจริงแล้ว สิ่งที่จะได้กล่าวต่อไปนี้ก็มีแนวโน้มแบบแผนเดียวกันทั้งสิ้น แต่นอกจากการกินตามน้ำแล้วเจ้าหน้าที่กลุ่มหนึ่งยังก้าวไปถึงขั้นการกินทวนน้ำคือ ร่วมกระทำผิดกับขบวนการค้ากัญชาเสียเองอย่างเต็มตัว ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจึงขอกล่าวอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้เห็นปรากฏการณ์ทั่วไป และจะได้กล่าวในรายละเอียดของเรื่องในบทถัดไป ซึ่งเป็นการศึกษาในเรื่องดังกล่าวนี้ โดยเฉพาะ

ทรงฤทธิ อธิติเดช ผู้เขียนเรื่อง "ขบวนการมาเฟียกัญชา" (ไทยรัฐ 20 ต.ค.- 4 พ.ย. 26) ได้สะท้อนประสบการณ์ของเขาในวงการค้ากัญชาในจังหวัดบางจังหวัดไว้อย่างน่าสนใจว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปราม และนักกฎหมายของรัฐบางคนมีส่วนพัวพันในการค้ากัญชาโดยตรง จึงทำให้ไม่สามารถขจัดปัญหากัญชาได้อย่างจริงจัง ในขณะที่นายตำรวจระดับผู้ใหญ่ในอดีตบางคนมองว่า ปัญหากัญชาเป็นปัญหาเพียงเล็กน้อย และเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยปราบปรามอยู่แล้ว แต่ในอีกด้านหนึ่ง เจ้าหน้าที่ปราบปรามหลายคนอยู่เบื้องหลังขบวนการค้ากัญชาจนสามารถร่ำรวยไปหลายคน และขบวนการค้ากัญชาโดยเฉพาะคนพวกนี้ยิ่งเจริญเติบโตจนไม่อาจทำลายล้างได้อย่างง่าย ๆ อีกต่อไป

เจ้าหน้าที่ระดับชั้นสัญญาบัตร 1 นาย ย่อมเป็นแบบอย่างของเจ้าหน้าที่ชั้นประทวนอีกหลายคนที่เคยมองดูว่า นายของตนจะเอาอย่างไร แต่ในขณะที่นายตำรวจระดับบริหารบางคนต่างก็หาลูกน้องฝีมือดีของตน เข้าไปอยู่ในพื้นที่ผลประโยชน์ เหล่านั้น เพื่อครอบงำผลประโยชน์ เมื่อทุกอย่างประสานกันคนส่วนน้อยที่มุ่งแสวงผลประโยชน์ ก็สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อขบวนการลักลอบค้ากัญชาได้เป็นอย่างมาก เจ้าหน้าที่เหล่านั้นกลายเป็นคนของขบวนการที่เคยเป็นหูตาสอดส่องและแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ปราบปรามผู้อื่น หรือกระทำการในเชิงชักชวนดึงให้ผู้

อันร่วมรับผลประโยชน์กับนักค้ากัญชา และในขณะที่ในท้องถิ่นเหล่านี้มีการกระทำผิดกฎหมายในรูปแบบ
 แบบอื่น ๆ ที่เจ้าของกิจการต้องจ่ายเงินค่าคุ้มครอง เป็นรายเดือนอยู่แล้ว เช่น การพนัน หวยเถื่อน
 ช่องโผล่ เป็นต้น การได้ผลประโยชน์จากนักค้ากัญชาจึงไม่ได้มีอะไรที่แตกต่างกับนัก วัฒนธรรม
 หรือธรรมนิยมของการรับผลประโยชน์จากกัญชา ในพื้นที่ดังกล่าวจึงสืบเนื่องต่อ ๆ กันมาตลอด
 มากบ้างน้อยบ้างตามยุคสมัยของผู้บริหารงานตำรวจในระดับจังหวัด

การปราบปรามการค้ากัญชาในปัจจุบัน เน้นหนักไปที่การตัดฟันทำลายไร่กัญชา ในพื้นที่
 สำคัญ ซึ่งเป็นมาตรการปราบปรามที่เห็น เข้าหมายได้อย่างชัดเจนที่สุด คือ ตัดฟันกัญชาซึ่งไม่สามารถ
 ที่จะถูกเคลื่อนย้ายไปซุกซ่อนไว้ที่ใดได้ หากยังไม่เกี่ยวเกี่ยวผลผลิต และหากยังไม่ถึง เวลาตาม
 กำหนดเกี่ยวเกี่ยว ก็ไม่สามารถได้ประโยชน์อะไรจากต้นกัญชาเลย สิ่งที่ถูกปลูกกัญชาคาดหวังก็คือ
 เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามค้นหาไร่กัญชาของตนไปเผา และรอดพ้นจากการถูกตัดฟัน ในขณะที่ฝ่าย
 เจ้าหน้าที่มีวิธีการตรวจสอบพื้นที่ปลูกกัญชาได้อย่างชัดเจน ดังนี้หากมี เวลาและงบประมาณเพียงพอ
 การปราบปรามทำลายต้นกัญชาอย่างสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามความพยายามของราษฎรก็
 มีมากพอที่จะ เป็นผลให้เจ้าหน้าที่ตัดฟันทำลายกัญชาได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งปัญหานี้ เป็นปัญหาที่เกิดจากการ
 บริหารของ เจ้าหน้าที่ผู้ดำ เนินโครงการจากทางส่วนกลางเอง เท่านั้น ลำพังแต่ทางจังหวัดแล้วการ
 ตัดฟันกัญชาคงทำไปพอ เป็นพิธี เท่านั้น ซึ่งเป็นข้อสังเกตของเจ้าหน้าที่ปราบปรามยาเสพติด ผู้เข้า
 ร่วมสังเกตการณ์ตัดฟันทำลายกัญชาตามแผนงานของกรมตำรวจ และหากไม่มีกำลัง เจ้าหน้าที่จาก
 โรงเรียนผลตำรวจมาร่วมด้วยแล้ว โครงการตัดฟันไร่กัญชาของ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นตามแผนของกรม
 ตำรวจก็เป็นโอกาสอันดีของ เจ้าหน้าที่ผู้คอยช่วยโอกาสเอากัญชาที่ตัดทำลายนั้นไปแสวงหาประโยชน์
 สำหรับตนเองต่อไป โดยอาศัยสถานการณ์ของการใช้อำนาจอย่างชอบธรรม ซึ่งลักษณะนี้มีปรากฏให้เห็น
 เห็น เสมอว่า มีเจ้าหน้าที่หลายคนนำกัญชาที่ตัดได้ ไปขายต่อให้นายทุนท้องถิ่น (นายวิทยา วาปี,
 สัมภาษณ์)

รู้สึกเปรียบเทียบกับเจ้าหน้าที่หน่วยข้างเคียงในท้องถิ่น เดียวกันว่า พวกเขาล้วนแสวงประโยชน์กัน
 อย่างชนิดไม่เกรงอกเกรงใจ ในขณะที่พวกเราทำงานแต่กลับเป็นที่ไม่พอใจของราษฎรและเจ้าหน้าที่
 เหล่าอื่นเสียอีก และผลร้ายก็ตกอยู่กับชาวบ้านตลอดกาล สู้ทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เป็นครั้ง
 คราวก็จะดีกว่า ชาวบ้านก็จะได้มีรายได้บ้าง เป็นผลดีในทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นเสียอีก (นาย
 วิรุทธ สุดใจ, สัมภาษณ์) และความรู้สึกในเชิงเห็นใจชาวบ้านผู้ปลุกกัญชามากก็ตกกับเจ้าหน้าที่
 ฝ่ายปกครองที่ต้องทำงานด้านป้องกันและรักษาความสงบเสมอ เนื่องจากสภาพแวดล้อมหลาย ๆ ด้าน
 ยับยั้งให้ต้องร่วมมือในการตัดฟันทำลายไร่กัญชา เป็นต้นว่า...ผู้บังคับชัญชาลับตำหนักการกระทำบาง
 ประการ เสียอีก หรือชาวบ้านถามปัญหาในสิ่งที่เขาก็ไม่อาจหาทางออกให้ชาวบ้านได้ว่า จะให้
 ราษฎรทำอาชีพอะไรในขณะที่ทำแล้วมีแต่จะเหนื่อยเปล่า และขายผลผลิตได้ราคาต่ำ ฆ่าที่ดินก็มีน้อยชนิด
 น้อยชนิด ส่วนใหญ่เป็นป่าสงวนของรัฐ เข้าไปบุกเบิกก็ถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐจับกุมอีก สู้ลักลอบปลูก
 กัญชาไม่ดีกว่าหรือ ไหน ๆ ก็จะต้องถางป่าในเขตป่าสงวนซึ่งก็เป็นความผิดอยู่แล้ว และหาก
 เจ้าหน้าที่เขารับเงินก็ทำให้สามารถปลุกกัญชาได้ง่ายยิ่งขึ้น และจะได้ใช้หนี้ธนาคาร เกษตรได้บ้าง...
 (นายวิทยา วาปี, สัมภาษณ์)

โดยเนื้อแท้แล้วเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไม่ได้เห็นชอบในการละเมิดกฎหมาย ของการค้า
 กัญชาแต่สภาวะในปัจจุบันเห็นว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถทำงานให้ เป็น
 ผลสำเร็จได้ โดยที่อีกฝ่ายหนึ่งมีลักษณะของการสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อม เหมือนกับสถิติ 2
 ฝ่าย สภาพแวดล้อมเจ้าหน้าที่ดังกล่าวยังเป็นผลให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหลายคน ในหลายท้องที่
 ถูกดึงเข้าไปเป็นพวกเขาโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่และปลัดอำเภอฝ่ายป้องกัน (นายวันชัย วิทยา,
 สัมภาษณ์) และแม้แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดท่านหนึ่งซึ่งตั้งใจจะปราบปรามการค้ากัญชาในจังหวัดให้
 หมดยุติไปก็ยังไม่อาจทำอะไรได้ ในเมื่อกลไกบางส่วนติดขัดปัญหา กัญชาจึงคาราคาซังอยู่จนทุกวันนี้
 (ทรง ฤทธิ์อิทธิเดช, 2526) ข้อสรุปดังกล่าวมาแล้วนี้เป็นดังเช่น ความเห็นของนักหนังสือพิมพ์ท่าน
 หนึ่งที่ว่า ...การดำเนินกิจการค้าของผู้ค้ากัญชาหรือผู้มีอิทธิพล หากไม่ได้รับความร่วมมือจาก
 เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งฝ่ายปกครองหรือฝ่ายตำรวจแล้ว ย่อมเป็นไปได้ที่จะประสบผลสำเร็จทั้งนี้
 เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมได้รับผลประโยชน์ เป็นการตอบแทน... (มติชนสุดสัปดาห์, 18 มี.ค. 27)

1.6 นายทุนผู้บงการ

นายทุนการค้ากัญชาในที่นี้หมายถึง บุคคลผู้เป็นตัวละครสำคัญในการจัดหากัญชาจากแหล่ง

ต่าง ๆ เพื่อส่งให้กับลูกค้าซึ่งโดยมากมักส่งให้ชาวต่างประเทศ โดยการส่งออกนอกประเทศ

นายทุนผู้บงการจึง เป็นจุดรวมศูนย์อันเป็นที่มาของ

ก. ปริมาณกัญชาที่ต้องการ

ข. ราคาที่ซื้อจากสาขาหรือแหล่งจัดหา หรือตัวแทน

จากเรื่องราว 2 ประเด็นนี้เองจึงเป็นที่มาของการบริหารงานการค้ากัญชา จนเกิดเป็นข่ายงานการค้ากัญชาขึ้นในที่สุด เป็นลักษณะของการพัฒนาการทำงานที่นำไปสู่ประสิทธิภาพของการการค้ากัญชา

ปริมาณกัญชา หรือ โควตาคัญชา กับราคาซื้อขาย

การค้ากัญชากับชาวต่างชาติ เริ่มจากทำเล็กน้อย ขยายไปสู่ปริมาณที่มากมายในปัจจุบัน ในแต่ละปีความต้องการปริมาณกัญชาจากต่างประเทศผ่านนายทุนไทยไม่ต่ำกว่า 100 ตันกัญชาแห้ง (นายสมเสถียร สถาพร, สัมภาษณ์) ซึ่งว่าไปแล้วเป็นสิ่งเหลือเชื่อ นี้เพียงแต่เฉพาะที่รู้จักในกลุ่มนายทุนคนฉวยเท่านั้น โดยไม่รวมถึงนายทุนอิสระคนอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือข่ายงานของกลุ่มคนฉวย

นายทุนไทยผู้บงการคือ ผู้ที่สามารถติดต่อกับชาวต่างประเทศได้โดยตรง และได้รับความไว้วางใจให้ เป็นตัวการจัดหาสินค้าส่งไปต่างประเทศ ในข่ายงานใหญ่ข่ายงานหนึ่งอาจมีนายทุนบงการเพียง 2 คนเท่านั้นที่ได้รับโควตาและราคาต่อหน่วย (กิโลกรัม หรือตัน) หลังจากนั้นนายทุนจะต้องดำเนินการให้สำเร็จตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้กัญชาถึงมือลูกค้า นายทุนบงการจึงต้องเป็นนักบริหารงานที่มีความสามารถไม่น้อยทีเดียว และต้องมีพรรคพวกที่ไว้วางใจได้ และซื่อสัตย์ต่อกัน จึงจะสามารถสร้างข่ายงานที่มีคุณภาพได้ ซึ่งจะพบว่านายทุนบงการและข่ายงานการค้ากัญชาที่สำคัญจึง เป็นขบวนการของคนฉวยแทบทั้งสิ้น ในขณะที่นักค้ากัญชาที่เป็นคนไทยอย่างมากก็เป็นเพียงนายทุนท้องถิ่นเท่านั้นเอง และก็ไม่สามารถยกระดับเป็นนายทุนใหญ่ได้เลย และแม้จะเป็นนายทุนท้องถิ่นก็ตาม แต่ก็มีสถานะที่ล้มลุกคลุกคลานในวงการค้ากัญชายุ่งเสมอ เนื่องจากลักษณะนิสัยบางประการของคนไทย ที่แตกต่างกับคนฉวย และข้อจำกัดสิทธิในสังคมของคนฉวย ก็เป็นแรงผลักดันอย่างหนึ่ง ในการสร้างความทะเยอทะยานทางสังคมโดยการใช้จ่ายเงินเป็นสื่อ คนฉวยจึงรวมตัวช่วยเหลือกันในขณะที่คนไทยต่างแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกันเอง ข่ายงานกัญชาของคนไทยจึงหลวมและแตกสลายกลายเป็นลูกน้องของคนฉวยในที่สุด (นายสุทัศน์ ฤกษ์ชวา, สัมภาษณ์)

เมื่อมีงานอยู่ในมือนายทุนจึงแจกจ่ายงานออกไปให้กับลูกน้องของตนอีกต่อหนึ่ง ซึ่งระดับนี้อาจเรียกว่า ตัวแทนนายทุนใหญ่ หรือสาขา ซึ่งก็มีบทบาทเป็นนายทุนอีกชั้นหนึ่งในสายตาของนายทุนท้องถิ่นที่ได้รับงานต่อมาจากสาขาของนายทุนใหญ่ และนายทุนท้องถิ่นก็ให้คนของตนจัดหาภักษากลับอีกต่อหนึ่ง รั้งกันไปเป็นทอด ๆ โดยที่นายทุนท้องถิ่นอาจไม่รู้เลยว่าใครคือ ผู้บงการที่แท้จริง ในแต่ละช่วงชั้นของการแจกจ่ายงานหรือโควตาภักษาชั้น จะก่อให้เกิดเป็นผลประโยชน์ส่วน เหลื่อมของราคาภักษาในแต่ละระดับได้รับ โดยที่นายทุนบงการได้รับมากที่สุดรับความเสี่ยงน้อยที่สุด และราษฎรผู้ปลูกภักษาได้รับน้อยที่สุด แต่มีความเสี่ยงภัยสูงสุด (ดูภาคผนวก ข)

นายทุนคือ ผู้มีขีดความสามารถทางด้านการเงินในสายตาของผู้ขายภักษา แต่แท้จริงแล้ว นายทุนคือ ผู้มีขีดความสามารถในการหาแหล่งเงินจากต่างประเทศมาใช้จ่ายเพื่อซื้อภักษา นายทุนจึงเป็นผู้ที่ได้รับเงินรายได้ส่วน เกินจากการกำหนดราคาของตนแก่ผู้จัดหาภักษาระดับรองลงไป นายทุนจะได้รับเงินมาจำนวนหนึ่งก่อนสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาภักษา ซึ่งก็มากพอที่จะจัดซื้อภักษาได้หมดตามที่ลูกค้าต้องการ เมื่อส่งสินค้าไปแล้วจึงจะได้รับอีกส่วนหนึ่งที่เหลือซึ่งก็เป็นผลกำไรทั้งสิ้น ในขณะที่นายทุนอาจใช้วิธีการให้ระดับล่าง ๆ ส่งภักษาให้ก่อนจึงจะจ่ายเงินให้ ระดับล่างจึงต้องให้ทุนดำเนินงานของตนเอง ซึ่งหากพลาดท่าเสียทีก็เป็นอันขาดทุนย่อยยับ เป็นหนี้สินอีกมากมาย ซึ่งก็มักเกิดกับนักค้าภักษาระดับท้องถิ่นที่เป็นคนไทยแทบทั้งสิ้น หรืออาจโชคดีสามารถซื้อภักษาจากราษฎรเป็นเงินเชื่อไว้ก่อน โดยอาศัยความเชื่อถือ เมื่อพลาดลงถึงถูกจับกุมก็ไม่ต้องจ่ายเงินค่าภักษา ชาวบ้านจึงต้องรับผลร้ายอีก ลักษณะดังกล่าวนี้จึงเป็นบทเรียนของชาวบ้านต่อมาว่า จะต้องขายภักษาเป็นเงินสดเท่านั้น นายทุนท้องถิ่นจึงต้องพึ่งพาอาศัยนายทุนคนญวน เป็นหัวหน้าในที่สุด

งานค้าภักษาของนายทุนบงการจึงเป็นการค้าโดยการสั่งการ และบริหารงานโดยมีต้องใกล้ชิดกับการกระทำที่กฎหมายสามารถเอาโทษได้และแม้ว่าการใช้ให้กระทำผิด (ค้าภักษา) กฎหมายถือว่ามีความผิด แต่ในทางการสืบสวนและการสอบสวนก็ยากที่จะหาพยานหลักฐานและพยานบุคคลมาผูกมัดเพื่อให้รับโทษได้ นอกจากจะใช้กฎหมายอื่น ๆ เข้ามาเอาผิดด้วย* ลำพังแต่กฎ

* เช่น คำสั่งของคณะปฏิวัติ, กฎหมายภัยสังคม, กฎหมายว่าด้วยการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์, กฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าวที่ถือว่าทำลายความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เหล่านี้เป็นต้น เพื่อใช้ในการตั้งข้อหาว่าบุคคลนั้นกระทำผิดกฎหมายที่มีโทษทางอาญา (ความเห็นของผู้วิจัย)

หมายยาเสพติดของไทยในปัจจุบันนี้ไม่อาจปราบปรามนายทุนผู้ขังการได้ (ไทยรัฐ, 21 พ.ย.29) ลักษณะจุดอ่อนดังกล่าวนี้เองจึงทำให้ขบวนการค้ากัญชาไม่อาจถูกทำลายได้ง่าย และเป็นผลให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในหมู่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องด้วยตามมา เพราะการที่กฎหมายยากจะเอาผิดแก่นักค้ายาเสพติด ก็ย่อมยากต่อการเอาผิดแก่เจ้าหน้าที่ผู้ร่วมให้การสนับสนุนด้วยและก็ไม่ไร้ผู้เสียหายร้องทุกข์กล่าวโทษ เพราะต่างก็ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

นายทุนขังการอาศัยความร่ำรวยจากการค้ากัญชา สร้างอิทธิพลของตนในลักษณะต่าง ๆ กันทั้งในด้านอิทธิพลส่วนตัวต่อเจ้าหน้าที่ระดับสูงของท้องถิ่น หรือของหน่วยงานที่สำคัญต่อการดำรงอยู่ของตน เช่น นายตำรวจใหญ่ นายอำเภอ นักการเมือง เป็นต้น หรืออิทธิพลทางการเงินในการสนับสนุนองค์การลับของคนฉวยเอง และเป็นตัวการที่สร้างปัญหาทางการเมืองการปกครองในสังคมระดับจังหวัด (พ.ต.อ. เสณีย์ วารินทร์, สัมภาษณ์) เนื่องจากการใช้อิทธิพลทางการเมืองครอบงำเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีพฤติกรรมมาเบี่ยงเบน

1.7 นายทุนต่างชาติผู้รับซื้อกัญชา

ชาวต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชาในประเทศไทยมากที่สุดคืออเมริกัน ออสเตรเลีย และ คานาดา จุดเริ่มต้นของการค้ากัญชาระหว่างประเทศเกิดขึ้นภายหลังการสิ้นสุดของสงครามเวียดนาม ทหารอเมริกันบางคนที่เคยค้ากัญชาในฐานทัพ จึงหาช่องทางติดต่อกับพ่อค้ากัญชาในเมืองไทย เพื่อจัดส่งกัญชาไปสหรัฐอเมริกา และแหล่งที่มีความต้องการโดยการติดต่อในระหว่างกลุ่มเพื่อนฝูง ขบวนการค้ากัญชาระหว่างประเทศจึงเกิดขึ้น และเมื่อโยงโยเข้ามาถึงเมืองไทย กระบวนการค้ากัญชาจึงมีจุดหมายไปสู่นายทุนต่างชาติดังกล่าว เป็นสำคัญ

เมื่อพูดถึงขบวนการค้ายาเสพติดระหว่างประเทศที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดในเมืองไทยอาจทำให้เห็นภาพบางส่วนว่าแท้จริงแล้วการค้ายาเสพติดในเมืองไทยที่ดำเนินการเพื่อส่งออกนั้นเป็นเพียงเครือข่ายหนึ่งของขบวนการใหญ่ระดับนานาชาติ แต่เราไม่สามารถรู้ลึกไปถึงส่วนอื่น ๆ ก็เพราะหลักการทำงานแบบตัดตอนนั่นเอง นายทุนต่างชาติที่เป็นผู้กำหนดความต้องการกัญชาจากขบวนการค้ากัญชาในไทยก็เช่นกัน อาจเป็นเพียงตัวแทนรายหนึ่งของขบวนการที่ยิ่งใหญ่ แต่เราไม่สามารถรู้ถึงที่มาและกระบวนการชั้นอื่น ๆ เท่านั้น

ในประเทศไทย การส่งกัญชาให้กับชาวต่างชาติอาจมีอยู่หลายระดับ ตั้งแต่เป็นลูกค้าที่นำไปส่งต่อเพื่อหากำไรอีกชั้นหนึ่ง หรือเป็น เครือข่ายขององค์การค้ายาเสพติด ที่มาจัดตั้งสาขา ดำเนินการอยู่ในเมืองไทย เพื่อบริหารงานการค้ากัญชาในส่วนของประเทศไทยโดยเฉพาะ ซึ่งก็จะสะท้อนไปถึงบทบาทของชาวต่างชาติเหล่านั้นว่า มีส่วนร่วมในกระบวนการค้ากัญชามากน้อยเพียงไร บ้างอาจอยู่วงนอกเพื่อรอรับกัญชาที่ส่งถึงตนเท่านั้น หรือบางกลุ่มอาจเข้ามาชกไชยงบการเหนือกว่านายทุนไทยเสียอีก ซ้ำยังแนะนำถ่ายทอดประสบการณ์ วิธีการทำงานใหม่ ๆ การจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนการกำหนดวิธีการดำเนินงานบางอย่างที่จะสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน เหล่านี้เป็นต้น นายทุนต่างชาติที่ดำเนินการ เช่นนี้ คือ ผู้ที่เป็นอัตรายอย่างยิ่งสำหรับเจ้าหน้าที่ปราบปราม เพราะนอกจากสามารถหลบหลีกจากการปราบปรามแล้ว ยังมีขีดความสามารถในการต่อต้านอีกด้วย

นายทุนต่างชาติ เป็นตัวการสำคัญที่จะทำให้ขบวนการค้ากัญชาในประเทศไทยดำเนินการอยู่ได้เพราะ หมายถึงว่ามีแหล่งที่จะส่งกัญชาไปได้อย่างแน่นอน หากขาดบุคคลระดับนี้ ขบวนการค้ากัญชาก็จะเติบโตอย่างกว้างขวาง เพราะไม่รู้ว่า จะรวบรวมกัญชาจำนวนมากมายังใคร ในขณะที่ปริมาณความต้องการ เสพกัญชาในประเทศไทยก็มีอยู่เพียงระดับหนึ่ง เท่านั้นเอง

2. กระบวนการหรือขั้นตอนการค้ากัญชา

2.1 การปลูกกัญชา

รายละเอียดเกี่ยวกับการปลูกกัญชา ในแง่ของ เทคนิควิธีการจะไม่ขอกล่าวถึงในที่นี้หากแต่จะกล่าวถึงในเชิงของกระบวนการค้ากัญชาโดยคร่าว ๆ เนื่องจากได้กล่าวไปข้างแล้วในหัวข้อเรื่องราษฏรผู้ปลูกกัญชา

ตัวแปรที่สำคัญอย่างหนึ่งของการปลูกกัญชาคือ มีราคาต่อหน่วยสูงกว่าพืชอื่น ๆ ทุกชนิด และมีผู้เข้ามารับซื้อถึงท้องถื่น อาจกล่าวได้ว่าไม่มีพืชเศรษฐกิจใดที่สามารถทำรายได้ทดแทนจากกัญชาได้เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตต่อไร่

การปลูกกัญชาตั้งแต่เริ่มต้นจนเก็บเกี่ยวได้อยู่ในช่วงระยะเวลาประมาณ 6 เดือน และปัจจุบันราษฏรพยายามที่จะทำให้การปลูกกัญชาให้ได้ผลถึง 2 ครั้งต่อปี เพื่อแก้ไขปัญหากจากการถูกตัดฟันทำลายของโครงการที่กำหนดขึ้นปีละ 1 ครั้งในช่วงเวลาประมาณ 1 เดือน แต่ก็สามารถทำลายไร่กัญชาได้เป็นจำนวนมากทุกปี เป็นผลให้ขบวนการค้ากัญชาหันไปหาพื้นที่ปลูกกัญชาของตนเอง

ที่เป็นพื้นที่ปลอดจากการทำลายของเจ้าหน้าที่ ซึ่งปรากฏว่าในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นดินแดนที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐให้ราษฎรไทยและลาว ปลุกกัญชาได้โดยเสรี ภายใต้เงื่อนไขการตกลงกับรัฐบาล (บางกอกโพสต์, 24 พ.ย.25 ; หน้า 26 เม.ย. 30 ; มติชน 3 มี.ค.30 ; นายสมเถียร สถาวร, นายมิตร อิศระ, นายเวทิน สิ้นทรัพย์, สัมภาษณ์) ปรากฏว่าในปี พ.ศ.2525 จนถึงปัจจุบัน ขบวนการค้ากัญชาได้หันไปทำไร่กัญชาของตนในลาวเป็นจำนวนมาก และกัญชาเหล่านี้จะถูกลักลอบนำกลับเข้ามาในดินแดนไทย เพื่อส่งออกไปยังต่างประเทศ ประเทศลาวจึงเป็นประเทศที่มีรายได้จากการค้ากัญชาและยาเสพติดอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อ นำเงินมาพัฒนาประเทศของตนโดยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของประชาคมโลก

การปลุกกัญชาในลาว จึงเป็นการสร้างปัญหาทางการเมืองและปัญหาความมั่นคงแก่ประเทศไทยที่เกิดจากการกระทำของขบวนการค้ากัญชาโดยตรง และขบวนการนี้ได้ขยายตัวลุกลามออกไปนอกดินแดนไทยซึ่งแม้ว่าการกระทำผิดเรื่องการปลุกกัญชาจะอยู่นอกดินแดนไทยก็ตาม แต่ตัวของขบวนการคือ กลุ่มบุคคลยังอาศัยอยู่ในประเทศไทยในฐานะพลเมือง และใช้ดินแดนไทยเป็นที่ตั้งแหล่งผลประโยชน์แก่ตน ซึ่งยังสร้างขีดความสามารถและความแข็งแกร่งแก่ลาวให้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ต่างก็ทราบกันว่ากำลังทหารของเวียดนามควบคุมลาวอยู่ส่วนหนึ่ง และขบวนการค้ากัญชาของไทยก็ล้วน เป็นขบวนการคนฉวยแท่งสั้น โอกาสของการเชื่อมโยงถึงกันทางการเมืองระหว่างรัฐภายนอกและชนกลุ่มน้อยภายในที่คนไทย เห็นว่าเป็นศัตรูอันดับหนึ่งย่อมมีอยู่มากที่สุด ทั้งนี้โดยการใช้การปลุกกัญชาในลาว เป็นเครื่องมือและจุดมุ่งหมายทางการเงิน ซึ่งย่อมนำผลร้ายมาสู่ประเทศไทยได้โดยง่ายยิ่งขึ้น

การปลุกกัญชาเพื่อการค้าด้วยจุดมุ่งหมายทางการเงินเพียงอย่างเดียวแต่เดิมนั้น เป็นประเด็นที่ควรได้รับการพิจารณาเพิ่มเติมในประเด็นที่เป็นจุดมุ่งหมายด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าการค้ากัญชาภายนอกประเทศมีแนวโน้มของการ เป็นสิ่งที่จะบ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศไทยโดยตรงทั้งสิ้น เนื่องจากบุคคลในขบวนการค้ากัญชาที่เป็นคนฉวยแท่งสั้น เป็นสำคัญ

นอกจากการปลุกกัญชาภายนอกประเทศแล้ว กัญชายังแพร่ระบาดไปปลูกในพื้นที่ทุกภูมิภาคของไทยในปัจจุบัน ซึ่งรวบรวมได้ถึง 41 จังหวัด การปลุกกัญชาในประเทศจึงมีแนวโน้มเป็นการทำไร่กัญชาเพื่อการค้าควบคู่ไปกับการดิ้นรนแสวงหาความอยู่รอดของราษฎรผู้รับจ้างทำไร่กัญชา

การปลูกกล้วยขนหากลงทุนอย่างสูงแล้วประมาณไร่ละ 10,000 บาท สำหรับค่าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และอาจรวมค่าตอบแทนแก่ผู้ดูแลไร่กล้วยไร่ละ 10,000 บาท (ไทยรัฐ, 30 ต.ค. 29) รวมเป็นต้นทุนต่อไร่ทั้งสิ้น 20,000 บาท ในขณะที่ขายทุนอาจส่งให้ลูกค้าในราคา 2,500 บาทต่อกิโลกรัม และเก็บเกี่ยวผลผลิตต่อไร่โดยประมาณ 500 กิโลกรัม จะคิดเป็นราคาขายทุนมีรายได้ต่อไร่ 1,250,000 บาท ซึ่งในส่วนของอาจต้องเสียเป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อีกหลายขั้นตอน แต่กำไรสุทธิที่เหลืออาจจะมีอยู่ถึง 1 ล้านบาท

การปลูกกล้วยจึงเป็นการปลูกพืชเพื่อการค้าโดยไม่อาจมีพืชใดมีรายได้เทียบเท่าได้เลย แม้แต่ฝิ่นเองก็ตาม และกล้วยามีธรรมชาติที่เหี่ยวจำนวนมากกว่าฝิ่นที่สามารถปลูกได้ทั่วไป จึงแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว

2.2 การจัดหา รวบรวม และอัดบรรจุหีบห่อ

เป็นขั้นตอนสำคัญภายหลังจากการเก็บเกี่ยวกล้วยและตากให้แห้งแล้ว การจัดหากล้วยขนนั้น กรณีของนายทุนที่ทำไร่กล้วยของตนเองก็จะดำเนินการต่อเนื่องในไร่กล้วยไปได้เลย แต่กรณีการจัดหาผ่านตัวแทนในท้องถิ่น ก็ต้องส่งลูกน้องไปรับซื้อกล้วยจากชาวบ้านโดยการคัดเลือกคุณภาพ ถ้ามีเงินสดก็สามารถหาซื้อกล้วยได้โดยง่าย ผู้รับจ้างไปหาซื้อกล้วยอาจได้ค่าซื้อในราคาต่อกิโลกรัมละ 10 บาท ซึ่งก็หมายถึงเป็นค่านายหน้าอีกต่อหนึ่งนั่นเอง ภายหลังจากได้กล้วยครบตามโควตาในแต่ละงวดแล้วเช่น งวดนี้จำนวน 500 กิโลกรัม ได้ครบแล้วก็จะทำการอัดเป็นแท่งตามขนาดที่ต้องการ เพื่อให้เหมาะสมกับภาชนะบรรจุ ซึ่งทางนายทุนอาจส่งไปให้ทางท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการให้เลย อาจอัดเป็นแท่งละ 1-5 กิโลกรัม การอัดจะทำให้มีปริมาตรเล็กลงแต่น้ำหนักจะมีมากกว่าหลายเท่า เมื่อเทียบกับกล้วยที่ไม่ได้อัด และจะทำให้ขนส่งลำเลียงได้สะดวก ป้องกันการกระจายของกลิ่นกล้วย การบรรจุหีบห่อจะต้องกระทำอย่างดีมีกรรมวิธีทางเคมีอยู่บ้าง เล็กน้อย เพื่อป้องกันการขึ้นรากกล้วย และทำให้เก็บไว้ได้นานไม่เสื่อมคุณภาพง่าย เมื่อบรรจุหีบห่อเสร็จแล้ว อาจไม่รู้เลยว่าภายในนั้นถูกบรรจุด้วยกล้วย บางครั้งถึงกับบรรจุในกระสอบและมัดกริปิดตายทุกด้าน หรือใส่ไว้ในกล่องโฟมชั้นดี เป็นต้น เฉพาะภาชนะบรรจุหีบห่อสำหรับการบรรจุกล้วย 1 ตัน ก็ลงทุนไปเป็นเงินจำนวนไม่น้อย ราษฎรธรรมดาไม่มีขีดความสามารถกระทำได้เลย

มีข้อที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า การที่จะรู้ว่ากล้วยที่ถูกจับได้ในประเทศนั้นจะถูกนำไปใช้ที่ไหนก็ให้ดูการบรรจุหีบห่อ และอัดแท่ง ซึ่งถ้าเป็นอย่างนี้หมายถึงการส่งออกต่างประเทศทั้งสิ้น

แต่ถ้ากัญชาที่ใช้ในเมืองไทย ก็มักเป็นแบบขี้ด้ว คือเอาไม้ไผ่เหลาบาง เหมือนไม้เสียบลูกชิ้น แล้วเอาช่อกัญชาพันด้วยด้ายมัดกับไม้เสียบนั้น เรียกว่าเป็น กัญชาแท่ง ที่สามารถนำไปขายปลีกเป็นราคาต่อแท่งได้เลย

ไม่ว่าจะเป็นกัญชาที่มีแหล่งปลูกที่ใด หากจะส่งออกต่างประเทศก็จะต้องจัดการอัดแน่น และหีบห่อให้มิดชิดเสมอ กรณีกัญชาจากลาวก็เช่นกัน

ในขั้นตอนนี้หากดำเนินการอยู่ในพื้นที่ที่ต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมาก เพราะการอัดและบรรจุหีบห่อต้องใช้คนงานหลายคน โอกาสที่จะถูกจับกุมมีอยู่สูงมาก โดยลักษณะนี้ หากสามารถกระทำได้นายทุนท้องถิ่นถึงกับยอมรับให้เจ้าหน้าที่ชุดใดชุดหนึ่ง โดยเฉพาะท้องถิ่นที่เป็นผู้คุ้มครองโดยต้องจ่ายค่าตอบแทนอย่างงาม (จ.ส.ต.สมหมาย สหมิตร, สัมภาษณ์) นั้นหมายถึงว่า การดำเนินการจะประสบผลสำเร็จแน่นอน แต่หากไม่กระทำแล้วย่อมเป็นเรื่องที่เสี่ยงมาก เพราะเหตุของเจ้าหน้าที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง ทั้งคนข้างเคียงของนักค้าท้องถิ่นเอง หรือคู่กรณีที่เคยมุ่งทำลายคนเหล่านี้มีโอกาสที่จะเป็นสายให้เจ้าหน้าที่ได้เสมอ ดังนั้นความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับกระบวนการค้ากัญชาในท้องถิ่นจึงยากจะปกปิดให้เป็นความลับได้ นอกจากนี้พวกที่ทำงานเล็กน้อยเป็นครั้งคราว และเป็นการภายในครอบครัวเท่านั้น ที่อาจหลบเลี่ยงตาของเจ้าหน้าที่ได้

2.3 การลำเลียงขนส่งในประเทศ

การลำเลียงกัญชาสู่ที่หมายในระดับขั้นตอนต่าง ๆ เป็นเทคนิควิธีการที่กำหนดขึ้น เพื่อป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ จึงเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างพิถีพิถันมาก

ในภาษาการค้ากัญชามีการเรียกลักษณะการลำเลียง 2 ลักษณะ คือ "ยิงสั้น และยิงยาว" (จ.ส.ต.วีระ กล้าหาญ, สัมภาษณ์) การยิงสั้นคือการลำเลียงจากแหล่งรวบรวมและอัดบรรจุในพื้นที่ออกไปนอกพื้นที่แต่มีกอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกันหรือจังหวัดติดต่อกันเพื่อไปรวบรวมไว้ให้ได้จำนวนที่ต้องการ แล้วค่อยขนออกไปสู่ปลายทางเพื่อส่งออกที่เดียว เป็นการลำเลียงออกจากพื้นที่รวบรวมครั้งละจำนวนน้อย ทำให้สามารถรอดพ้นหูตาของเจ้าหน้าที่ได้โดยง่าย และหากพลาดลงก็เสียหายไม่มากนัก ในขณะที่การยิงยาว คือการลำเลียงกัญชาออกจากพื้นที่รวบรวม ส่งตรงไปสู่ปลายทางเลยที่เดียวโดยที่ไม่มีจุดพักนอกพื้นที่ การเตรียมการทุกอย่างต้องพร้อมสำหรับการเดินทางและกระทำอย่างรวดเร็ว ในการออกจากพื้นที่รวบรวม การยิงยาวที่ว่านี้ใช้กันมากกับรถยนต์ส่วนบุคคล

รถตู้หรือรถบรรทุกเล็ก ไล่หลังคา ความสะอาดคล่องตัวของการใช้พาหนะ และจำนวนกัญชาที่ไม่
 มากสามารถรอดพ้นหูตาของเจ้าหน้าที่ได้ง่าย ในขณะที่พวกรถบรรทุกทำได้ยากแต่เขาก็มีวิธีการ
 ทางแก้ไขที่ได้ผลเช่นกัน คือการให้คุ้มครองเสียเลย (นายเอก อ้วนดี, สัมภาษณ์) และใน เรื่องนี้
 ชาวบ้านต่างก็เห็นพ้องกันว่า หากเจ้าหน้าที่ไม่มีส่วนได้เสียแล้ว รถบรรทุกกัญชาทั้งคันไม่สามารถ
 รอดพ้นจากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ได้เลย รถแปลกหน้าที่เข้าไปในท้องถิ่นก็จะถูกจับตามองว่าไปตี
 ใดเพื่อทำอะไร เพราะท้องถิ่นระดับอำเภอที่มีการปลูกกัญชาหนาแน่นนั้น เส้นทางคมนาคมหลัก
 มักจะมีเพียงสายเดียวเป็นหลัก ที่ผ่านอำเภอ

ในการลำเลียงกัญชาโดยรถบรรทุกนั้น หรือแม้แต่โดยพาหนะอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้การ
 คุ้มครองส่งออกนอกพื้นที่ คิดกันในราคาตันละ 5 หมื่นถึง 1 แสนบาท แต่ก็มั่นใจได้ว่า
 กัญชาปลอดภัยแน่นอน ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ก็รวมเป็นต้นทุนด้วยอย่างหนึ่ง ซึ่งแล้วแต่จะตกลงกับนายทุน
 ว่าฝ่ายใดจะ เป็นผู้จ่ายซึ่งขึ้นอยู่กับราคากัญชาที่จะขายให้นายทุนด้วย หากรวมค่าใช้จ่ายด้วยราคา
 ต่อหน่วยก็สูงขึ้น

นอกจากการลำเลียงกัญชาจากพื้นที่ในประเทศไทยเองแล้ว การลำเลียงกัญชาจากลาว
 ข้ามมาไทยก็เช่นเดียวกัน นายทุนต้องอาศัยนายทุนท้องถิ่นหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นที่ลักลอบนำกัญชา
 ข้ามกลับมาให้ เป็นผู้คุ้มครองและร่วมค้ากัญชาด้วย ในขณะที่เดียวกันก็ต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
 ในพื้นที่นั้น เพื่อเปิดทางสะดวก ไม่เช่นนั้นจะกระทำไม่ได้ เพราะเหตุว่าการเป็นคนแปลกหน้าไป
 กระทำผิดในท้องถิ่นนั้น เป็นเรื่องที่เจ้าของท้องถิ่นยอมไม่ได้เลยและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆก็กวัดขั้น
 ในเรื่องการลักลอบข้ามแดน เป็นพิเศษอยู่แล้ว (มติชน, 3 มี.ค.30)

สำหรับการลำเลียงกัญชาในปัจจุบันนี้ ปรากฏว่ามีการจับกุมรถบรรทุกกัญชาได้น้อยมาก
 เมื่อเทียบกับ 2-3 ปีก่อนหน้านี้ ทั้งนี้เนื่องจากวิธีการของมือชนอาชีพเริ่มเปลี่ยนไปเป็นการทยอย
 ขนแบบกองทัมมด อาศัยทำทีละ 100-200 กิโลกรัม แม้จะผลาดผลึงก็เสียหายไม่มาก แต่การขน
 ด้วยรถบรรทุกก็ยังมีอยู่มาก และมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจับกุมรถบรรทุกกัญชามีปรากฏให้เห็นอยู่
 บ้างเช่นกัน เช่น รถบรรทุกน้ำมัน บรรทุกกัญชา 2 ตัน (เดลินิวส์, 20 พ.ย. 29) รถบรรทุกขนาด
 6 ล้อ จำนวน 2 คัน บรรทุกกัญชา 4 ตัน (เสียงสกล 1-15 ก.พ. 30)

ความยุ่งยากของการลำเลียงกัญชาอยู่ที่จุดเริ่มต้นเท่านั้น หากสามารถผ่านจุดนี้ไปได้
 ถ้ามีการซุกซ่อนอำพราง เป็นอย่างดีก็ยากจะถูกจับกุมได้ นอกจากข่าวจะรั่วจากการหักหลังกันเท่า

นั้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นสิ่งยากเย็นมากสำหรับการตรวจค้นกัญชาตามด่านตรวจรถต่างๆ พวกมือชน อาชีพไม่ได้มีความหวาดกลัวด่านตรวจรถแต่อย่างใด นายโต ตัวเล็ก เล่าให้ฟังว่า เมื่อรถผ่านด่าน ก็ดำเนินการตามธรรมเนียมของรถสิบล้อทั่วไปเท่านั้นก็เรียบร้อย ไม่มีอะไรน่ายุ่งยากใจทั้ง ๆ ที่ ในรถเป็นกัญชาตั้ง 2 ตัน วิธีการนี้ เขากล่าวว่าเป็นการผ่านด่านตามธรรมชาติที่สุดนอกจากขาง ด่านในพื้นที่เท่านั้นที่พวกเจ้าหน้าทีพอจะรู้ เบาะแส จึงต้อง "เคลือบ" ด่านเหล่านั้นให้เรียบร้อยเสีย ก่อน อาจสรุปได้ว่าการลำเลียงขนส่งกัญชาประสบความสำเร็จอย่างมากเนื่องจากความร่วมมือ ของเจ้าหน้าที่ในช่วงต้นทางการลำเลียงกัญชา และหากไม่ได้รับความร่วมมือรู้เห็น เป็นใจของ เจ้าหน้าที่ดังกล่าวแล้วก็ทำได้ยากลำบากมาก (ร.ต.ท. ก้าวหน้า, สัมภาษณ์)

2.4 การส่งออกต่างประเทศ

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการค้ากัญชา ในประเทศไทย การค้ากัญชาจะสำเร็จ ลุล่วงหรือไม่อยู่ที่ขั้นตอนนี้ และ เมื่อกัญชาพ้นออกไปจากประเทศ และอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ นายทุนต่างชาติแล้ว ย่อมหมายความว่ากระบวนการค้ากัญชาในเมืองไทยสิ้นสุดลงแล้ว แต่อาจเป็น เพียงจุด เริ่มต้นของกระบวนการค้ากัญชาในต่างประเทศต่อไปอีกมากมาย

การส่งกัญชาออกไปต่างประเทศนั้นมีแบบแผนหลัก ๆ คือส่งออกโดยทาง เครื่องบินและ การส่งออกโดยทาง เรือเดินทะเล และใช้วิธีการอำพรางโดยให้ถูกต้องตามกระบวนการส่งสินค้า ออกกับใช้วิธีการลักลอบส่งออกเองโดยไม่ใช้กระบวนการส่งออก ซึ่งแต่ละลักษณะมีแบบแผนดังจะ กล่าวต่อไปนี้

การส่งออกโดยทาง เครื่องบิน

ในปัจจุบันนี้ รัฐบาลยังไม่อนุญาตให้เอกชนมีและใช้เครื่องบินส่วนตัว ดังนั้น การส่งออกโดย ทางเครื่องบิน จึงกระทำได้เฉพาะแต่ที่สนามบินดอนเมือง และโดยใช้วิธีการอำพรางสินค้าให้เป็น สินค้าที่ถูกกฎหมาย อาจโดยการลับ เปลี่ยนเอากัญชามาแทนภายหลังจากสินค้าจำนวนนั้น ผ่านการ ตรวจสอบที่ถูกต้องแล้วหรือการบรรจุหีบห่อกัญชาปะปนไปกับสินค้า อื่นที่มีการบรรจุหีบห่อชนิดเดียวกัน การส่งสินค้าโดยวิธีการแบบนี้ ความเสี่ยงจะอยู่ที่การผ่านขั้นตอนการส่งออกเท่านั้นเอง หากผ่าน ขั้นตอน เหล่านี้แล้วทุกอย่างภายในประเทศก็เป็นอันสิ้นสุด ถือว่างานสำเร็จแล้ว วิธีการเหล่านี้มักจะ ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการขนส่งสินค้าทางอากาศ ซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำการ ตรวจสอบสินค้า ทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ศุลกากร หรือของบริษัทยานบินไทย ในการอำนวยความสะดวก

บางประการสำหรับการส่งสินค้ากัญชา อาจโดยการปลอมแปลง เอกสาร การตรวจสินค้าหลอก ๆ และยอมรับว่าเป็นสินค้าที่ถูกต้องตามรายการ เป็นต้น ตัวอย่างของวิธีการแบบนี้ ดังเช่น กัญชา จำนวน 60 กิโลกรัม ถูกตรวจพบในคลังสินค้า บริษัท KLM ซึ่งได้ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบสินค้าของเจ้าหน้าที่ศุลกากรแล้ว กัญชาดังกล่าวแจ้งรายการ เป็นอะไหล่เครื่องบินยนต์ ลักษณะดังกล่าวนี้ เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ ยืนยันว่าเป็นการกระทำของคนในแวดวงของการขนส่งสินค้าทางอากาศหรือเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในคลังสินค้า ได้ทำการสับเปลี่ยนสินค้ากัญชาในภายหลังจากการตรวจสอบของศุลกากร (ไทยรัฐ, 4 ธ.ค. 29) หรือ เรื่องที่กองปราบปรามทำการจับกุมกัญชาประมาณ 3 ตันได้ที่ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ โดยสามารถจับกุมได้ตัวการสำคัญในกระบวนการขนส่งสินค้าทางอากาศได้หลายฝ่ายรวมทั้งตัวนายตนเองด้วย คือ ได้ตัวนักค้ากัญชาชาวสหรัฐอเมริกา 1 คน เจ้าหน้าที่กรมศุลกากร ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายปราบปราม ด้านศุลกากรดอนเมือง 1 คน เจ้าหน้าที่ของการบินไทย 1 คน พนักงานบริษัทส่งสินค้าออกทางอากาศ 1 คน และคนอื่น ๆ อีก 3 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน กรณีนี้ผู้บังคับการกองปราบปรามเปิดเผยว่า แก๊งค์นี้วางแผนแนบเนียนมาก เป็นแก๊งค์กัญชารายใหญ่ มีฝรั่งเป็นนายทุนมีการซื้อตัวเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเข้าร่วมมือกัน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการส่งกัญชาออก (บ้านเมือง, 22 ต.ค. 23) และผู้ต้องหาบางคนรับสารภาพว่าตน เป็นผู้ทำเอกสารการรับมอบสินค้า เพื่อส่งออกตามระเบียบขั้นตอนทุกอย่าง แต่เอกสารทั้งหมดทำปลอมขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร (ผู้ต้องหา) ตรวจสอบว่าเป็นสินค้าที่ถูกต้องตามบัญชีรายการโดยไม่มีสิ่งผิดกฎหมายปลอมปน ส่วนผู้ต้องหาอีกคนหนึ่งซึ่งเป็นชิปปิ้งทำหน้าที่ขนกัญชาจากที่เก็บไป สนามบินดอนเมือง เพื่อส่งมอบสินค้าดังกล่าวให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับมอบสินค้าของบริษัทดังที่ได้กล่าวแล้ว เฉพาะบุคคล 2 คนนี้ได้ค่าจ้างเที่ยวละ 140,000 บาท โดยนายทุนจะจ่ายล่วงหน้าก่อน 80,000 บาท และเมื่อเครื่องบินออกไปแล้วจ่ายอีกในส่วนที่เหลือ (เดลินิวส์, 24 ต.ค. 23)

ตัวอย่างที่ยกให้เห็นนี้เป็นแบบแผนที่ชัดเจนที่สุด ของการลักลอบส่งกัญชาออก โดยทางเครื่องบิน และวิธีการนี้หากไม่ได้รับความร่วมมือในการทำงานจากเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแล้วยากที่จะดำเนินการได้ บุคคลในวงการส่งสินค้าออกที่ให้ความร่วมมือก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชา เช่นกัน

การส่งออกโดยทาง เรือเดินทะเล

การคมนาคมทางทะเล เป็น เส้นทางที่สำคัญที่สุดของการขนส่งกำขงไปต่างประเทศ ซึ่งนักค้ากำขงอาจใช้วิธีการส่งกำขงออกไปในรูปแบบของการอำพรางไปกับสินค้า ซึ่งมีวิธีการเช่นเดียวกับการขนส่งทางอากาศ และอีกลักษณะหนึ่งที่สำคัญยิ่งกว่า คือการลักลอบขนออกไปโดยเรือประมง ซึ่งมีท่าเทียบเรือในท้องถิ่นต่างๆ ชายฝั่งทะเลมากมายแล้วส่งต่อขึ้น เรือเดินทะเลอีกต่อหนึ่ง (เดลิมีเรอร์, 7 เม.ย. 30 ; มติชนสดส์ปดาร์, 29 ธ.ค. 28)

จากการจับกุมของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. เมื่อกลางเดือน ตุลาคม 2529 ได้ของกลางกำขงประมาณ 2 ตันเศษในตู้คอนเทนเนอร์ ของบริษัทส่งสินค้าออกทางทะเล ซึ่งตู้คอนเทนเนอร์ดังกล่าว ถูกนำเข้าไปอยู่ในเขตของการท่าเรือแล้ว โดยกำขงเหล่านี้ซุกซ่อนรวมไปกับเครื่องเฟอร์นิเจอร์หวาย

วิธีการดำเนินการขนส่งนั้น พ.ต.ท. จักรเทพ เอมชบุตร ชี้แจงว่า ในกระบวนการขนส่งกำขงนั้นจะมีทั้งทำอย่างถูกต้องจริง ๆ และส่วนที่ผิดคือทำอย่างทำตามขั้นตอนของพิธีการศุลกากร โดยมีบริษัทส่งสินค้าออก เป็นผู้ดำเนินการเรื่องติดต่อขอส่งสินค้าจากกรมศุลกากรจนได้ใบอนุญาต ซึ่งเป็นเอกสารจริง แต่ภายหลังจากนี้จะมีเจ้าหน้าที่วงใน เปิดช่องทางอำพรางความสะดวกโดยการปลอมเอกสารปิดผนึกขึ้นมาใหม่ ภายหลังจากการเอากำขงใส่ไว้ในตู้คอนเทนเนอร์ ซึ่งมีสินค้า เครื่อง เฟอร์นิเจอร์อยู่ที่ผ่านการตรวจสอบอย่างถูกต้องแล้วผนึกปลอมจะถูกปิดใหม่ในครั้งหลังและไม่ต้องผ่านการตรวจอีก การกระทำดังกล่าวนี้ต้องเสียค่าใช้จ่าย ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องรวมแล้วเป็นเงินนับล้านบาท (บ้านเมือง, 17 ต.ค. 29) จุดหมายปลายทางของกำขง คือออสเตรเลีย (เดลินิวส์, 6 มี.ค. 25) สหรัฐอเมริกา (แนวหน้า, 19 พ.ย. 29) เป็นต้น วิธีการแบบนี้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งคิดตามราคาปกติของสินค้าที่อำพราง แต่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากในส่วนของการวิ่ง เต็มหรือจ้างวานบุคคลให้ช่วยเหลือ

ในอีกลักษณะหนึ่ง ขบวนการค้ากำขงจะมีกระบวนการส่งกำขงออกทางทะเล โดยใช้ช่างงานของตนเป็นหลักคือ มีเรือประมง ที่ดัดแปลงใช้สำหรับการขนกำขงโดยเฉพาะเมื่ออุปกรณ์การเดินเรือที่ทันสมัย มีเรดาร์ติดเรือมีวิทยุสื่อสารที่ติดต่อกันได้ในระยะไกล (มติชน, 29 พ.ค. 25) ซึ่งอาจใช้ขนส่งกำขงไปยังที่หมายไม่ไกลนัก เช่นสิงคโปร์หรือขนไปส่ง เรือเดินทะเล ที่นัดหมายกัน

กลางทะเลอีกต่อหนึ่ง (เดลินิวส์ 7 ก.ย. 27 ; เดลินิวส์ 7 เม.ย. 30 ; มติชน 14 ธ.ค. 27) เรื่องที่ไม่คาดว่าจะเป็นจริงได้คือการขนกัญชาโดยเรือประมงไปขึ้นเรือใหญ่ซึ่งเป็นเรือ ที่ใช้ในกิจการทหารของมหาอำนาจตะวันตกชาติหนึ่ง (นายโต ตัวเล็ก, สัมภาษณ์) เรือเดินทะเลที่รับขนกัญชาไปสู่จุดหมายต่างประเทศบางรายคิดค่าขนส่งตันละ 3-4 ล้านบาท ทั้งนี้โดยผ่านการติดต่อจากนายทุนต่างชาติ ซึ่งมีชายงานที่ยิ่งใหญ่กว่าชายงานการค้ากัญชาในประเทศไทยเป็นอย่างมาก เรือที่รับขนกัญชาก็อาจเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการก็เป็นได้ ตัวอย่างของกรรมคือการที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรสกัดจับเรือประมงชื่อ "ทรัพย์ทวี 1" ได้กัญชาแท่งจำนวนประมาณ 6 ตัน ผู้ต้องหารับสารภาพว่าได้นำเรือดังกล่าวไปรอรับกัญชา ที่อ่าวน้อย จ.ประจวบฯ และมีเรือเล็กบรรทุกกัญชามาส่งอีกต่อหนึ่ง แล้วจะต้องนำกัญชาดังกล่าวไปยังเกาะกง (ประเทศกัมพูชา) เพื่อรอเรือใหญ่ที่จะมารับอีกต่อหนึ่ง (เดลินิวส์, 7 เม.ย. 30)

แต่ก่อนที่จะขนกัญชาลงเรือประมงเพื่อออกทะเลเล่นนี้ ต้องใช้ท่าเรือหรือสะพานปลาส่วนบุคคลเพื่อใช้เป็นจุดสำหรับการขนกัญชาลงเรือและจุดต่าง ๆ เหล่านี้ต้องเป็นส่วนหนึ่งของชายงานที่รู้เห็นการกระทำผิดด้วย ซึ่งมักเป็นผู้มีอิทธิพลที่ให้การคุ้มครองในการขนกัญชาออกในเขตอิทธิพลของตน ซึ่งบางทีก็เป็นนักการเมืองระดับชาติที่มีเขตอิทธิพลในจังหวัดทางภาคใต้ หรือจังหวัดที่มีชายฝั่งทะเลและมักเป็นพวกเจ้าพ่อ สำหรับเมืองชายทะเลในภาคตะวันออกหรือภาคกลาง เช่นระยอง เพชรบุรี ระนอง หรือประจวบฯ (เดลินิวส์, 7 เม.ย. 30 ; มติชน, 1 มิ.ย. 27 ; มติชนสุดสัปดาห์, 29 ธ.ค. 28) บางทีก็อยู่ในเขตทหาร (ไทยรัฐ, 10 เม.ย. 27) จุดที่ใช้ส่งออก เช่นท่าเรือปากพั้ง จ.นครศรีธรรมราช (ดาวสยาม, 26 พ.ย. 25) ท่าเรือที่แม่น้ำแม่กลอง จ.สมุทรสงคราม ซึ่งมีอยู่มากมาย (มติชน, 29 พ.ค. 25) หรือท่าเรือส่วนตัวของพ่อค้าเจ้าของเรือประมงตามเมืองท่าชายฝั่งทะเลทั่วไปแล้วแต่ว่านักค้ากัญชามีคนเหล่านี้ เป็นพวกพ้องหรือแสวงหามาเป็นพวกได้หรือไม่ แต่ถ้าจะกล่าวไปแล้วเมืองท่าชายฝั่งทะเลทั้งหลายล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่กับการค้าสินค้าหนีภาษีอยู่เบื้องหลังเสมอ และการขนกัญชาเพื่อส่งออกไปยังเรือใหญ่ก็ไม่ได้ยุ่งยากไปกว่าการขนสินค้าหนีภาษีแต่อย่างใด

เมืองท่าชายฝั่งทะเลของไทยมีอยู่มากมาย ยากแก่การควบคุม และตรวจตราของเจ้าหน้าที่ได้อย่างทั่วถึง เมืองท่าเหล่านี้ คือจุดส่งกัญชาออกไปโดยไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับกระบวนการส่งสินค้าตามระเบียบวิธีการและประกอบกับเรือประมงมีอยู่มากมาย จึงไม่เป็นการยากลำบากที่นักค้ากัญชาจะใช้วิธีการต่าง ๆ ในทางนี้

ในประเด็นเกี่ยวกับการส่งยาเสพติดออกไปต่างประเทศนี้ ผู้บริหารประเทศระดับสูง ที่มีอำนาจในการสั่งการครอบคลุม กระทรวง ทบวง กรม ก็ยังเห็นว่า การขนส่งสินค้าไปต่างประเทศ ทั้งทางเครื่องบินและทางเรือ ที่ต้องผ่านพิธีการศุลกากรนั้น เป็นช่องทางการส่งยาเสพติดออกไปต่างประเทศที่ใช้ได้ผลและสำคัญยิ่ง ถึงกับได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดบางหน่วยงานทำการศึกษาเกี่ยวกับ เรื่องราวเหล่านี้ โดยเฉพาะเจาะจง (นายพูนศักดิ์ เพิ่มแสง, สัมภาษณ์)

นอกจากการขนส่งไปสู่อื่นๆ ประเทศโดยออกจากประเทศไทยแล้ว ในปัจจุบันนี้ (2530) ขบวนการค้ากัญชายังใช้วิธีการที่อยู่นอกเหนืออำนาจรัฐบาลไทยที่จะปราบปรามได้ คือ การขนส่งกัญชาจากแหล่งเพาะปลูกที่ทำอยู่นอกประเทศ ลำเลียงผ่านประเทศนั้น ไปสู่เมืองท่าชายฝั่งทะเล เพื่อส่งออกต่อไป จะเห็นได้ว่า ขบวนการค้ากัญชามีขีดความสามารถที่จะดำเนินการโดยปลอดภัยจากอำนาจรัฐไทยที่จะปราบปรามได้ ขบวนการค้ากัญชา ยังได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ต้องถิ่นของรัฐต่างชาติ ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยอีกด้วย ในลักษณะนี้ ขบวนการค้ากัญชาจะเติบโตอย่างมั่นคง และยากที่จะปราบปรามทำลายได้ (มิตชนสลุสลับดาห์, 29 ธ.ค.28)

2.5 การบริหารงานการค้ากัญชา

แม้ว่าโดยลักษณะของอาชญากรรมที่มีการจัดองค์การหรือข่ายงานอาชญากรรมจะมีกระบวนการดำเนินการที่เป็นช่วงชั้นขั้นตอน มีการแบ่งแยกหน้าที่กันเฉพาะส่วน โดยที่แต่ละส่วนอาจไม่มีความรู้ในส่วนอื่น ๆ มีวิธีการดำเนินงานอย่างไร ซึ่งเรียกว่า เป็นการแบ่งส่วนตัดตอน (compartment) แต่ในขบวนการหรือข่ายงานเหล่านี้ก็ยังคงจำเป็นต้องมีศูนย์กลาง การสั่งการหรืออำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานดำเนินไปได้ตามแผนจนสำเร็จลุล่วง ซึ่งเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงานทั้งสิ้น คนเหล่านี้คือหัวใจของขบวนการหรือข่ายงาน ซึ่งอาจเป็นตัวแทนทุนผู้ขงการเองหรือเป็นตัวแทนของนายทุนอีกชั้นหนึ่ง ที่คอยทำตามคำสั่ง และจัดการติดตามตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงาน ในขั้นตอนต่าง ๆ ของการค้ากัญชา

มีเรื่องราวมากมายที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานกัญชา ซึ่งขอที่จะกล่าวให้เห็นโดยคร่าว ๆ ดังนี้

ระยะที่ 1 การติดต่อกับนายทุนต่างชาติ เพื่อทราบในเรื่องต่าง ๆ เช่น

- โควต่าักษาประจำปีนั้น
- ราคาักษา
- การกำหนดเรื่องวิธีการทำงาน
- การรักษาความปลอดภัยในการทำงาน
- การติดต่อสื่อสาร

สิ่งเหล่านี้มักถูกกำหนดโดยนายทุนต่างชาติต่อนายทุนผู้บังคับการในประเทศ และเป็นการกำหนดแผนการทำงานร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางที่จะให้เกิดผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง

ระยะที่ 2 การจัดการทำไร่ักษาของขบวนการ เพื่อให้มีปริมาณักษาที่สามารถควบคุมได้แน่นอนจำนวนหนึ่ง

- การจัดซื้อปุ๋ย และอุปกรณ์อื่น ๆ
- การขนส่งวัสดุอุปกรณ์ไปยังพื้นที่เพาะปลูก เช่น ที่ภาคตะวันออก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพื้นที่ต่างชาติ คือ ลาว เขมร พม่า
- การจัดหาคนงานไปทำไร่ักษา
- การประสานงานและติดต่อกับบุคคลผู้มีอำนาจและอิทธิพลในพื้นที่ทำไร่ักษา และการกำหนดการติดต่อกับผู้ควบคุมดูแลไร่ักษา
- การสนับสนุนและสิ่งกำลังบำรุงต่อกระบวนการทำไร่ักษา

เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ในแต่ละส่วนจะแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบให้แยกกันไปตามแผนการ และเมื่อเสร็จสิ้นแล้วก็ เป็นอันหมดหน้าที่ของตน

ระยะที่ 3 การรวบรวมผลผลิตักษา

- การกำหนดผู้รับผิดชอบในการจัดหาักษาจากแหล่งเพาะปลูกของกลุ่ม
- การกำหนดโควต่าักษาให้แก่ค้าักษาท้องถิ่น ซึ่งจัดหาในเขตอิทธิพลของตน
- การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการบรรจุหีบห่อักษา
- การขนส่งวัสดุอุปกรณ์ไปยังพื้นที่รวบรวมักษา และการจัดส่งค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน
- การลำเลียงักษาที่รวบรวมได้ไปสู่สถานที่เก็บ เพื่อเตรียมส่งออกไปต่างประเทศ

ขั้นตอน เหล่านี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อจัดเตรียมกัญชาให้ได้เพียงพอที่จะจัดส่งตามโควต้า จากต่างประเทศ และพร้อมที่จะส่งออกได้เมื่อถึงเวลา

ระยะที่ 4 การลำเลียงกัญชาส่งไปต่างประเทศ

- การพบปะระหว่างนายทุนต่างชาติกับนักค้ากัญชาไทย
- การกำหนดวิธีการทำงานลำเลียงกัญชา
- การติดต่อกับบริษัทส่งออก
- การติดต่อกับเรือต่างประเทศ
- การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก
- การติดต่อกับผู้มีอิทธิพลท้องถิ่น เพื่อกำหนดจุดขนกัญชา
- การประสานงานการลำเลียงระหว่างเรือต่างประเทศกับเรือขนกัญชาจากชายฝั่ง
- การติดตามผลการทำงาน
- การแจกจ่ายรายได้จากการค้ากัญชา ไปสู่กลุ่มคนในชุมชน

จะเห็นว่ามีเรื่องราวต่าง ๆ มากมายที่ต่างก็สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ทุกขั้นตอนเหล่านี้เกิดจากการขงการของตัวนายทุนใหญ่ หรือผู้ร่วมงาน เป็นสำคัญ ซึ่งจะเห็นว่าขบวนการค้ากัญชามีขอบข่ายของงานที่กว้างขวางและต้องติดต่อกับบุคคลในสวนต่าง ๆ เป็นจำนวนมากไม่น้อย ซึ่งคนเหล่านี้ อาจเกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องกับขบวนการก็มี การค้ากัญชาของขบวนการจึงมีความจำเป็นในตัวที่จะต้องมีการบริหารงานและ เป็นการบริหารที่ต้องทำอย่างปกปิดด้วย ผู้บริหารงานการค้ากัญชาจึง เป็นบุคคลที่มีขีดความสามารถที่สูงคนหนึ่ง และในองค์การค้ากัญชาจะมีคนที่ต้องดำเนินกา เช่นนี้หรือไม่ก็คน เท่านั้นเอง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการตัดตอนการทำงาน (compartment) ก็ทำให้เกิดผู้บริหารงานการค้ากัญชาในระดับรอง ๆ ลงไป หรือในแต่ละส่วนงานของตนเท่านั้น เช่นในส่วนของการจัดหา กัญชาในท้องถิ่น ผู้บริหารงานในที่นี้ก็คือ นักค้ากัญชาท้องถิ่น หรือนายทุนท้องถิ่น ในส่วนของการขนส่งลำเลียงกัญชาในประเทศ ผู้บริหารงานส่วนนี้ก็คือ มีอชนอาชีพ เป็นต้น

ถ้าจะว่าไปแล้ว ผู้บริหารงานการค้ากัญชาก็คือ ผู้ประกอบการกระทำผิดนั่นเอง แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของกระบวนการเอาตัวมาลงโทษ ในทางกฎหมายนั้น เป็นสิ่งที่ยากลำบากยิ่ง เพราะ

กฎหมายยาเสพติดของไทยยังมีจุดอ่อนต่อการสืบสาวโยงใยไปถึงได้ หรือแม้จะถูกจับกุมแต่ก็ถูกศาลนิพากษายกฟ้องในที่สุด

มาตรการปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดจึงมุ่งหวังที่จะดำเนินการให้ได้ถึงขั้นดังกล่าว ในความผิดเรื่องตัวการและการสมคบคิด ในลักษณะของ Conspiracy Law และการยึดทรัพย์ของนักค้ายาเสพติดที่ไม่สามารถพิสูจน์ว่าได้เงินมาโดยวิธีการถูกต้องตามกฎหมายอย่างไร

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่า การบริหารงานการค้ายา คือศูนย์รวมของขบวนการค้ายา และบุคคลในส่วนนี้ เป็นจักรกลที่สำคัญที่สุดของขบวนการค้ายา

3. ข่ายงานการค้ายา หรือ องค์กรค้ายา

ข่ายงานการค้ายา (marihuana trafficking networks) หมายถึง ความสัมพันธ์ของบุคคลผู้ค้ายา ในลักษณะของการทำหน้าที่ต่างๆ กัน โดยมีจุดมุ่งหมาย อยู่ที่ความสำเร็จของการลักลอบค้ายาทั้งกระบวนการ

อาจจำแนกระดับของข่ายงานเป็น 3 ระดับ คือ

3.1 ข่ายงานส่วนบุคคล

เป็นการค้ายาโดยบุคคลจำนวนน้อยดำเนินการเองทุกขั้นตอนหรือเพียงเฉพาะบางขั้นตอน เพื่อแสวงหากำไรจากการค้ายา ตัวผู้ค้าจะดำเนินการโดยลำพัง เพียงแต่จัดหาเสฟติดแล้วส่งให้ลูกค้าเท่านั้น ก็เป็นอันสิ้นสุดกระบวนการแล้ว เริ่มทำใหม่หมุนเวียนเช่นนี้เสมอไป องค์ประกอบของข่ายงานนี้ ไม่สลับซับซ้อน มีผู้เกี่ยวข้องไม่กี่ระดับชั้น คือ ที่มาของยาเสพติด อันได้แก่แหล่งกักยา หรือผู้ขายชั้นต้น ผู้ค้ายา และลูกค้า

ข่ายงานส่วนบุคคลมีอยู่มากมาย และดำเนินการอย่างปิดลับยิ่งกว่าข่ายงานระดับอื่น เนื่องจากมีผู้เกี่ยวข้องจำนวนน้อย ขั้นตอนจบสิ้นอย่างรวดเร็ว มักเป็นการค้ายาภายในประเทศ

อย่างไรก็ตาม ข่ายงานส่วนบุคคลมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปเป็นส่วนหนึ่งของข่ายงาน

องค์การในประเทศ หากสามารถติดต่อทำการค้ากับชาวต่างชาติได้อย่างกว้างขวางขึ้น และสามารถพัฒนาไปถึงระดับของช่างงานองค์การในประเทศ ด้วยตนเอง หากสามารถติดต่อกับ ลูกค้าชาวต่างประเทศได้

3.2 ช่างงานองค์การในประเทศ

เป็นลักษณะของการค้ากับชาวต่างชาติที่มีขอบข่ายกว้างขวางทั้งระดับของบุคคลผู้เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการดำเนินงาน

ลักษณะเด่นของช่างงานองค์การคือ มีกระบวนการทำงานที่สลับซับซ้อน มีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบเฉพาะส่วนออกไปโดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน และมีผู้บังคับการอยู่เบื้องหลัง โดยใช้วิธีการบริหารงานการค้ากับชาวต่างชาติเป็นสำคัญ ในลักษณะนี้ส่วนใหญ่ขายทุนค้ากับชาวต่างชาติจะมีธุรกิจอยู่อย่างเปิดเผย และอาศัยเป็นเบื้องหลังของการค้ากับชาวต่างชาติ เพื่อประโยชน์ในด้านการติดต่อและเรื่องการเงิน

เป็นการดำเนินงานค้ากับชาวต่างชาติทั้งส่งกับชาวต่างชาติในต่างประเทศ และภายนอกประเทศ แต่บทบาทที่เด่นชัด คือ การลักลอบค้าต่างประเทศ เนื่องจากสามารถทำกำไรได้อย่างมหาศาล

ช่างงานองค์การในประเทศจะสิ้นสุดลงที่การส่งสินค้ากับชาวต่างชาติให้แก่ลูกค้านั้น แต่ในทางความเป็นจริงแล้ว ช่างงานองค์การในประเทศ ก็คือ ส่วนหนึ่งของช่างงานระหว่างประเทศนั่นเอง

3.3 ช่างงานระหว่างประเทศ

เป็นลักษณะของการค้ากับชาวต่างชาติ ทั้งในลักษณะของเส้นทางยาเสพติด และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ค้าที่เป็นคนในประเทศกับคนต่างชาติ โดยที่ผู้ค้ากับชาวต่างชาติมีการติดต่ออย่างกว้างขวางกับนักค้าชาวต่างประเทศ ซึ่งอาจเป็น นักค้าที่สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ฮองกง สิงคโปร์ เป็นต้น ซึ่งในประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนมีสาขาหรือช่างงาน การค้ากับชาวต่างชาติตั้งขึ้นแล้ว และต่างก็สนับสนุนช่วยเหลือกันในเรื่องต่าง ๆ อันจะนำความสำเร็จมาสู่กลุ่ม

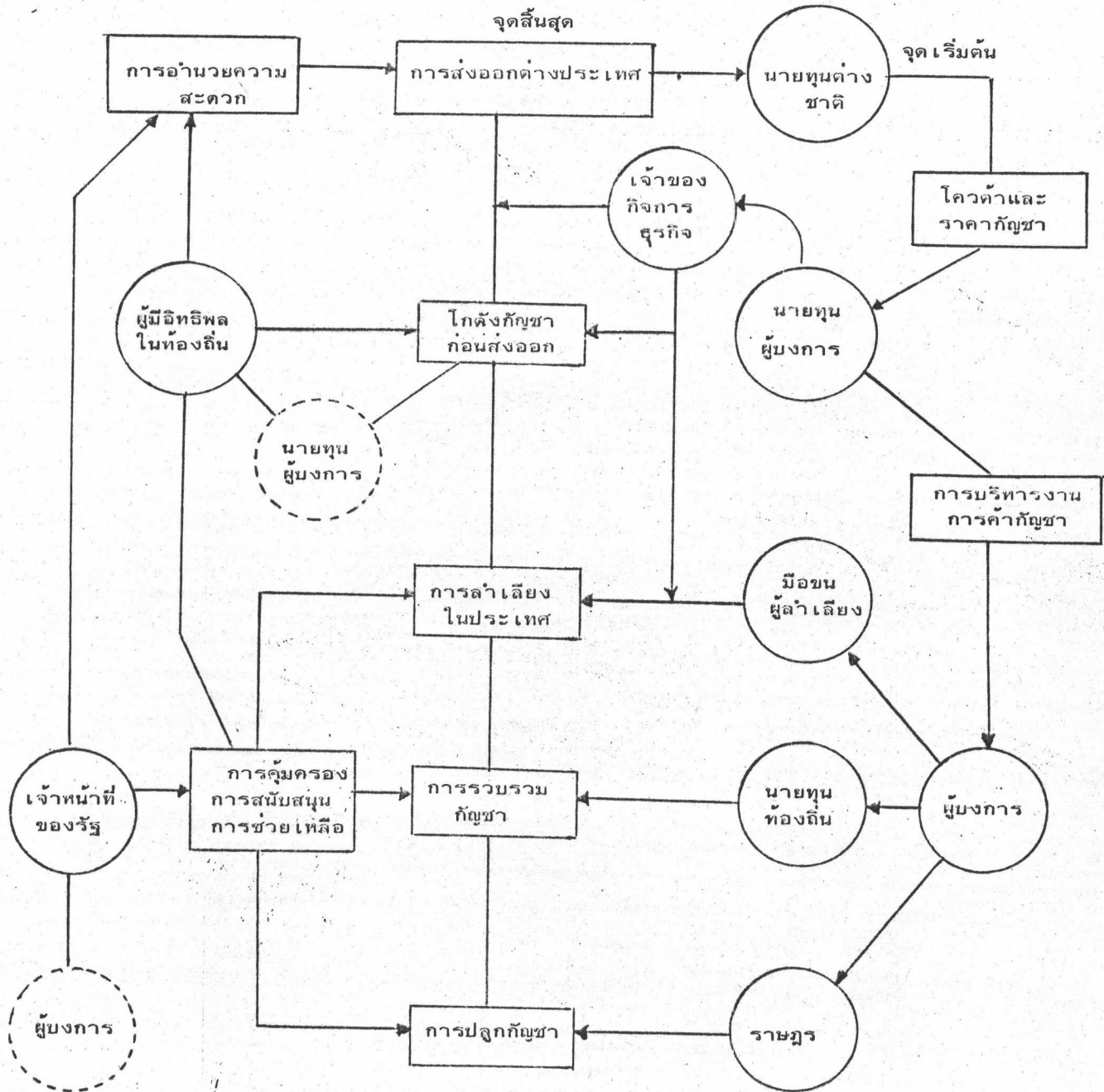
สรุป

จากที่กล่าวเรื่องขบวนการค้ากัญชาโดยแยกให้เห็นถึงองค์ประกอบแต่ละส่วนแล้วอธิบาย
 นั้น ทำให้ผู้อ่านพอที่จะเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับขบวนการค้ากัญชาได้อย่างชัดเจน เมื่อกล่าวถึงเรื่อง
 ขบวนการค้ากัญชา ในแง่ของช่างงาน จึงไม่อาจที่จะอธิบายขยายความให้ยืดยาวออกไปอีก เนื่องจาก
 จากได้กล่าวแล้วในส่วนย่อยอื่น ๆ อย่างไรก็ตามการทำความเข้าใจเรื่องช่างงานการค้ากัญชา
 เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ซึ่งถ้าจะว่าไปแล้วนี้ ขบวนการค้ากัญชาก็คือ ช่างงานการค้ากัญชา
 ซึ่งหากเราแบ่งองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ บุคคลผู้ค้ากัญชา และกระบวนการค้ากัญชา มาผนวกกันเข้า
 ก็ทำให้เห็น เป็นภาพรวมของช่างงานการค้ากัญชาในที่สุด

เพื่อความเข้าใจได้ง่ายขึ้น อาจแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับขบวนการค้ากัญชา โดยเขียน
 เป็นแผนภูมิความสัมพันธ์ ให้เห็นได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 4

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ในขบวนการค้ากัญชา

← การกระทำที่มุ่งไปสู่ หรือ การดำเนินการขั้นต่อไป
 ——— มีความสัมพันธ์กัน